N°. 81. 1861.

F. KLEEUWENS EN ZOON GOES BOEKHANDEL

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Zaturdag 6 Julij.

Deze courant verschijnt des dingsdags, donderdags en zaturdags.
Binnen deze gemeente en Vlissingen geschiedt de uitgave den avond te voren ten 8 ure.
De abonnementsprijs per drie maanden is ƒ3, franco per post ƒ3,40.
De inzending van advertentien kan geschieden tot tien ure des morgens.

UITGEVERS:
DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

De prijs van gewone advertentien is 22 cent per regel; van huwelijks, geboorte doodbekendmakingen enz. van één tot zes regels ƒ1,50, voor elken regel daarboven 22 cent; met 35 cent zegelregt voor elke plaatsing. De betaling geschiedt kontant. Buitengewoon groote letters worden berekend naar de plaats die zij innemen.

Editie van vrijdag avond 8 ure.

Bij dit nommer behoort een bijvoegsel, bevattende:

1. Verslag van de tweede kamer der staten generaal, zitting van dingsdag 2 en woensdag 3 dezer (beraadslagingen over het wetsontwerp betrekkelijk de nationale militie.)

2. Overzigt van het verslag van den toestand der provincie Zeeland.

Binnenlandsche tijdingen.

Middelburg 5 julij.

In de heden gehoudene zitting der provinciale staten van Zeeland is de heer D. Uyttenhooven op nieuw benoemd tot buitengewoon lid van het collegie van gedeputeerde staten.

Voorts is, ingevolge het rapport van de commissie voor de verzoekschriften, omtrent een rekwest van Ph. Pikaar c. s., schipper te Yerseke om verbetering der haven aldaar, besloten een nader onderzoek in te stellen en het adres te verzenden aan gedeputeerde staten, om daarop in de najaars-vergadering rapport uit te brengen en casu quo een voorstel te doen. Een verzoek van den *gemeenteraad van Retranchement* om een subsidie uit de provinciale fondsen voor wegverbetering, is mede tot onderzoek in handen van gedeputeerde staten gesteld.

De volgende voorstellen van gedeputeerde staten zijn door de vergadering aangenomen:

a. overeenkomstig het adres van den gemeenteraad van Sas van Gent, aan de regering voor te dragen een bedrag van f 3000 door de provincie en het rijk beschikbaar te doen stellen voor een nieuw schoollokaal;

b. ten gevolge van het adres van den gemeenteraad van Eede, aan de regering voor te stellen de bijdrage van het rijk en de provincie in de kosten van onderwijs dier gemeente te bepalen op f 400;

c. aan de regering voor te stellen dat de gemeente Duivendijke de kosten van haar lager onderwijs geheel drage en dat in den bouw van een schoollokaal en onderwijzerswoning door haar f 1000,— worde bijgedragen;

d. afwijzend te beschikken op het nader adres van de gemeente Vrouwepolder, houdende verzoek tot tegemoetkoming in de kosten van lager onderwijs. Een amendement van den heer H. J. van Deinse, om te verklaren dat die gemeente slechts f 2000 in de kosten kan dragen, is verworpen;

e. tot het voordragen eener bijdrage van f 75 in de kosten van het lager onderwijs van de gemeenten Hengstdijk en Philippine, te rekenen van 1 januarij 1861;

f. goed te keuren de overname door de provincie van de regten op het overzetveer tusschen Wolphaartsdijk en Kortgeen, hetzij bij vrijwilligen afstand, of wel bij geregtelijke onteigening, alsmede om de veerdammen bij Kortgeen en Wolphaartsdijk voor rekening der provincie tot pontdammen in te rigten;

g. het verpachten van het overzetveer aan het Sloe voor uiterlijk vijf jaren, aan den tegenwoordigen pachter, voor f 1350 's jaars;

h. tot gelijke verpachting van het overzetveer van Gorishoek, voor zeven jaren, aan den tegenwoordigen pachter Gerard Larooy, voor f 150 's jaars, zijnde een vierde minder dan de vorige pachtsom. Een voorstel van den heer Verhagen om dat bedrag op f 120 te bepalen, is verworpen;

i. tot goedkeuring van het voorstel betreffende de heffing voor de calamiteuse polders in 1862, van tien opcenten op de grondbelasting en vijf opcenten op de personele belasting;

k. tot goedkeuring van de verantwoording van gedeputeerde staten wegens de enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven over 1859, tot een bedrag van f 103,908,69½ in ontvang, f 87,533,74 in uitgaaf, dus een voordeelig slot van f 16,374,95½;

l. tot goedkeuring der begrooting der kosten van het provinciaal bestuur voor zoo veel het rijksbestuur is, voor 1862, tot een gezamenlijk bedrag van f 54,000;

m. tot goedkeuring der begrooting van enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven over 1862 met een voorstel betreffende de te heffen opcenten op de grond- en personele belasting ten behoeve der provincie, waarbij tevens gunstig is beschikt op het jaarlijksch verzoek om gratificatie van J. M. Ceelen, wed. van Hertum.

De zomervergadering is daarop in naam des konings gesloten.

A. Polderman, die door het provinciaal geregtshof in Zeeland is ter dood veroordeeld, heeft zich tegen dat arrest in cassatie voorzien.

Eergisteren is per stoomboot alhier aangekomen de generaal-majoor Steuerwald, tot het doen eener inspectie over het materieel der artillerie te Veere en Vlissingen. Gisteren heeft hij zich tot dat einde naar eerstgemelde plaats begeven en zal waarschijnlijk vervolgens ook Breskens en Neuzen voor het zelfde doel bezoeken.

In de maandag gehoudene zitting van de tweede kamer der staten generaal, heeft de heer van Eck onder anderen rapport uitgebragt, namens de commissie tot onderzoek van de inlichtingen van den minister van financien, op het aan dezen verzonden adres van commissarissen van het muziekgezelschap Uit kunstliefde, te Middelburg. Dit stuk zou gedrukt en rondgedeeld en nader over de conclusie beraadslaagd worden.

Die conclusie strekt daartoe, om, aangezien ten deze door de administratie verkeerd is gehandeld, de stukken op nieuw te verzenden naar den minister van financien.

De provinciale staten van Zuid-Holland hebben in hunne dingsdag gehoudene vergadering besloten en corps eene audientie te vragen bij Z. M. den koning, ten einde hem hunne hulde aan te bieden met dankbetuiging voor de loffelijke en edelmoedige ondersteuning door Z. M. bewezen tijdens den jongsten watervloed die voor een goed deel ook dat gewest teisterde.

Z. exc. de minister van binnenlandsche zaken, heeft den heer mr. J. van Lennep, te Amsterdam, benoemd om de nederlandsche regering te vertegenwoordigen op het aanstaande congres (19 augustus) te Antwerpen. (*Amst. cour.*)

Jl. dingsdag avond hebben, in de zaal Diligentia, in tegenwoordigheid van verschillende autoriteiten, leden der provinciale staten en van den gemeenteraad en zeer vele belangstellenden, de leerlingen der hoogste klassen van de koninklijke muzijkschool, te 's Gravenhage, proeven hunner vorderingen gegeven. De stukken, op het programma vermeld, werden door de leerlingen op eene uitmuntende wijze uitgevoerd en herhaaldelijk gaven de toehoorders blijken van hunne goedkeuring. Ten slotte werden, bij afwezigheid van den voorzitter, door den secretaris mr. E. G. Lagemans, die door de commissie van toezigt was uitgenoodigd, onder hartelijke toespraak, aan mejufvrouw Leupen, van Middelburg, een buitengewoon getuigschrift en aan de heeren A. Belinfante en J. Hemmes, beiden van 's Gravenhage, diplomata uitgereikt bij het verlaten der muzijkschool.

Deze avond heeft op nieuw bewezen, hoe degelijk het onderwijs is, 't welk de leerlingen der school genieten, en zoo wel de commissie van toezigt, als de directeur, de heer Lubeck, en de overige onderwijzers, verdienen den meesten lof voor de zorgen, welke zij aan het onderwijs wijden.
(*Dagbl. van Z. Holland en 's Gravenhage.*)

Naar aanleiding van de door directeuren der Nederlandsche maatschappij ter bevordering van nijverheid vastgestelde regeling der werkzaamheden van de jurys van deskundigen, benoemd in gevolge de artt. 23, 24 en 25 van het programma voor de nationale tentoonstelling, heeft maandag voormiddag in het lokaal der tentoonstelling te Haarlem eene gecombineerde vergadering plaats gehad van de leden der commissie met de voorzitters der juries, de heeren: generaal-majoor C. T. van Meurs, den algemeenen voorzitter, jhr. mr. D. T. Gevers van Endegeest, mr. E. P. de Monchy, jhr. mr. D. R. Gevers Deynoot, F. W. Conrad, D. Pas, dr. J. G. S. van Breda, IJ. D. C. Suermondt, en dr. W. Vrolik. De voorzitter der commissie, de heer dr. G. Simons heeft de vergadering geopend, de voorzitters verwelkomd en uiteengezet dat deze vergadering hoofdzakelijk moest strekken om de voorzitters in de gelegenheid te stellen, zoodanige inlichtingen te erlangen als zij vermeenden alsnog noodig te hebben tot leiding der werkzaamheden van de afzonderlijke juries. De generaal-majoor van Meurs heeft geantwoord, dat de voorzitters doordrongen zijn van het gewigt der roeping, welke hun, onder het hooge goedvinden van Z. M. den koning, door de maatschappij van nijverheid is opgedragen, en dat allen zich daarvan naar hunne beste overtuiging zullen trachten te kwijten. Hij heeft het als een gelukkig voorteeken beschouwd, dat deze vergadering door al de voorzitters werd bijgewoond, en zich en zijne mede-voorzitters aanbevolen in de welwillendheid der leden van de commissie en de directeuren van de maatschappij. De gezamenlijke voorzitters hebben daarop hunne werkzaamheden aangevangen en zullen, in gevolge de vastgestelde regeling, de leden der afzonderlijke juries tegen maandag 8 julij oproepen. (*Haarl. courant.*)

Het oostenrijksche muziekkorps dat zich te Haarlem bij gelegenheid der nijverheidstentoonstelling deed hooren, is maandag avond op zijne terugreis naar Mainz te Arnhem aan het station ingehaald, en o. a. door het muziekkorps der rijdende artillerie verwelkomd. Daarna bragten beide korpsen eene serenade aan den generaal-majoor provinciale kommandant en voerden later eenige muziekstukken uit voor het huis van den commissaris des konings. Dingsdag ochtend is het oostenrijksche korps per stoomboot verder gereisd.

Benoemingen en besluiten.

HANDELMAATSCHAPPIJ. Op verzoek tegen 31 december 1861 eervol ontslag verleend aan den heer B. Goudswaard, als directeur van de Nederlandsche handelmaatschappij te Amsterdam.

RIDDERORDEN. Vergund aan den kapitein der infanterie van het leger in Nederlandsch Indie F. G. Steck, het dragen der ridderorde 1e klasse van Philip den grootmoedige van Hessen.

MARINE. Eervol ontslagen als adjudant van Z. K. H. prins Hendrik der Nederlanden, de schout bij nacht J. May, en als zoodanig benoemd de kapitein-luitenant ter zee J. O. H. Arntzenius.

BELASTINGEN. Opgeheven het ontvangkantoor der directe belastingen en accijnsen, bestaande uit de gemeenten Sint Annaland, Stavenisse en Sint Philipsland, en de gemeenten *Sint Annaland en Stavenisse ingedeeld bij het ontvangkantoor* der directe belastingen en accijnsen te Sint Maartensdijk c. a., waarvan wordt afgescheiden de gemeente Poortvliet; terwijl de gemeenten Poortvliet en Sint Philipsland worden ingedeeld bij het kantoor der directe belastingen en accijnsen te Tholen c. a.

Kerk- en schoolnieuws.

Wij vernemen dat de heer J. J. H. Doorenbos, kandidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Utrecht, de beroeping als predikant te Kleverskerke heeft aangenomen.

Marine en leger.

Door Z. M. is bepaald, dit jaar voor de najaarsoefeningen alleen de miliciens der ligting van 1858 in activiteit zullen worden opgeroepen, welke tot de bataillons infanterie behooren, om in de legerplaats te Millingen te kamperen, ten einde die bataillons op eene sterkte van 380 man te brengen. De bedoelde miliciens zullen den 10 augustus bij hunne korpsen tegenwoordig moeten zijn, en voor of op den 20 september met onbepaald verlof naar hunne haardsteden terugkeeren. — De miliciens, die in gebreke mogten blijven om op den bepaalden tijd onder de wapenen op te komen, zullen gedurende zes weken in den wapenhandel geoefend worden en die, welke zich aan de instructie onttrekken, of daarin achterlijk blijven, zullen zoo veel langer in werkelijke dienst worden gehouden als noodig zal worden geoordeeld.

Verkoopingen en aanbestedingen.

Den 3 dezer is te Biggekerke te koop aangeboden een hofstede, bestaande in woonhuis, schuur en 1 bunder 77 roeden 10 ellen wei- en bouwland, gelegen in de gemeente Biggekerke, verkocht voor f 2900.

Staten generaal.

TWEEDE KAMER.

Zitting van donderdag 4 julij.

MILITIEWET.

De discussien liepen heden den geheelen dag over art. 12 van het wetsontwerp, welks inhoud wij in het verslag der vorige zitting hebben medegedeeld, en waarin vooral de 2de alinea, waarbij het vraagstuk der ouderlijke magt ter sprake kwam, tot breedvoerige beschouwingen aanleiding gaf.

De heer *Meylink* trachtte het regt der ouders te handhaven. Hun moest het regt blijven toegekend om den stand hunner kinderen te bepalen en hunne ligtzinnigheid op den moeijelijksten leeftijd te temperen. Ook waren wel bij het burgerlijk wetboek zekere bevoegdheden aan minderjarigen toegekend, doch die waren altijd met waarborgen omkleed, die hier geheel gemist werden.

Naar het oordeel van den heer *Tutein Nolthenius* zouden vele bezwaren tegen de alinea vervallen, indien men den volbragten leeftijd van 20, in plaats van 19 jaren aannam, want dan zou de milicien één of twee jaar tijd hebben gehad om zich te bedenken.

De heer *Dirks* was ook door de argumenten der regering niet overtuigd dat zij gelijk had in hare stelling, en de bezorgdheid voor de verlokking van jongelingen tot dienstneming werd nog grooter, wanneer men in aanmerking nam dat zij dan ook naar de Oost konden worden gezonden.

Volgens den heer *van Goltstein* zou de voorgestelde bepaling geen doel treffen indien de handgelden niet werden vermeerderd.

De heer *Storm van 's Gravesande* meende dat op de minderjarigheid evenzeer uitzonderingen bij deze wet konden worden

gemaakt als bij het burgerlijk wetboek geschied was. Hij achtte het eene anomalie, dat iemand op zijn achttiende jaar in een krijgsraad zitting kon hebben, doch op dien leeftijd niet vrijelijk in dienst zou mogen treden.

De heer *van der Linden* miste hier de noodige waarborgen en had geen vrede met het argument dat de staat de beschermende hand over de jongelingen uitstrekte. Was dat bescherming, dat men hen van hunne ouders deed wegloopen. Dat een achttienjarige zitting in den krijgsraad kan hebben, was geene bepaling van de wet, maar een gevolg van de militaire organisatie. Bestond er bij de ouders vooroordeel tegen den militairen stand, dan moest dit op eene andere dan de hier voorgestelde wijze opgelost worden.

De heer *Heemskerk Az.* erkende de noodzakelijkheid der bedoelde bepaling. en oordeelde tevens dat zij regtmatig was. Een jongeling werd verpligt dienst te nemen en zijn leven te wagen; mogt men hem nu het regt ontzeggen, om datgeen, waartoe hij gedwongen werd, ook vrijwillig te doen? Het was hier eene kwestie van staatsregt en niet van burgerlijk regt.

De heer *de Bieberstein* keurde het artikel niet af, doch was bereid, om, als bij amendement het 20ste levensjaar bepaald werd, daaraan zijne stem te geven.

De heer *Poortman* oordeelde, dat hier wel degelijk de bepalingen van het burgerlijk wetboek van toepassing waren, omdat hier sprake was van contract.

De heer *Olivier* hield eene krachtige rede in het voordeel van de ongeschonden handhaving der ouderlijke magt, en stelde als amendement voor, om de 2de alinea te lezen: „Een minderjarige behoeft de toestemming van zijnen vader of voogd."

De heeren *Cool* en *Wichers* waren het met het regeringsvoorstel eens, en de laatste betoogde daarbij dat het niet anti-nationaal kon genoemd worden.

De heer *Thorbecke* daarentegen toonde aan, dat de vaderlijke magt was ingesteld tot bescherming en leiding van het kind, en indien hij dus de krenking der vaderlijke magt bestreed, nam hij niet slechts den vader, maar ook het kind in bescherming. Deze bepaling in het Code Napoleon geschreven, is ook later bij eene fransche wet van 1832 grootendeels ingetrokken.

De heer *van Heemstra*, minister van binnenlandsche zaken, oordeelde dat het hier geen punt van burgerlijk regt was, maar, zelfs indien het zoo ware, dat er dan nog bij het staatsregt van kon worden afgeweken. De grondwet had het ouderlijk gezag reeds beperkt, en de noodzakelijkheid der bepaling was boven allen twijfel verheven. Overigens zou de regering zich niet verzetten tegen een amendement, om het levensjaar op het 20ste te bepalen.

Ook de heer *de Casembroot*, minister van oorlog, verdedigde het regeringsvoorstel en beriep zich op de noodzakelijkheid om op deze wijze het aantal vrijwilligers te vermeerderen; hierdoor zou ook de dienst der miliciens gemakkelijker gemaakt worden.

De heer *van Bosse* sloeg een middenweg voor en bragt dus twee amendementen ter tafel:

1. om het 2e lid van art. 12 aldus te lezen:

„Een minderjarige, die zijn 20ste jaar heeft volbragt, en die bij de militie is ingelijfd, behoeft enz. (en verder als in de alinea der regering); 2. om het 3de lid van het artikel aldus te lezen:

„Hij, die voor de militie ingeschreven zijnde, zoodanige verbindtenis aangaat bij het leger hier te lande, onverschillig of hij bij de militie wordt ingelijfd of niet, strekt altijd in mindering enz. (en verder als in de alinea der regering).

De heer *Storm van 's Gravesande* verklaarde zich tegen deze amendementen, die zijns inziens nog geene behoorlijke oplossing van de moeijelijkheid waren. Ook de heeren *Olivier, van Heemstra, van Nispen, van der Linden* namen deel aan de discussie daarover, doch voerden grootendeels hunne oude opmerkingen in nieuwe bewoordingen aan. De heer *van Bosse* antwoordde, dat zijne bedoeling was om dengenen in mindering van het contingent te doen strekken, die nog niet bij de militie is ingelijfd en zich als vrijwilliger voor het leger hier te lande aanmeldt.

De vergadering besloot de amendementen te doen drukken en morgen de discussie daarover voort te zetten. Alvorens uiteen te gaan, nam zij nog art. 13 aan, houdende dat de in deze zaak uitgevaardigde stukken vrij zullen zijn van registratie- en dergelijke regten.

Zitting van vrijdag 5 julij.

Heden is de tweede alinea van art. 12 der wet op de nationale militie (bepalende dat een minderjarige geene toestemming van zijnen vader of voogd behoeft tot eene vrijwillige verbindtenis) door de regering ingetrokken, even als de gelijksoortige bepalingen in de artt. 15, 57 en 62. De door den heer van Bosse voorgestelde amendementen zijn daardoor vervallen. Voorts zijn de artt. 12 tot 17, alzoo gewijzigd, aangenomen.

BEGROOTING VOOR DE STAATSSPOORWEGEN.

Hieromtrent zijn twee wetsontwerpen overgelegd A en B.

Ontwerp A stelt algemeene beginselen:

Art. 1. Wegens de uitgaven voor den aanleg van staatsspoorwegen worden jaarlijks afzonderlijke begrootingen bij de wet vastgesteld.

Art. 2. Het beheer dier begrooting is onderworpen aan dezelfde regelen als het beheer der algemeene begrootingen van staatsuitgaven.

Art. 3. Tot dekking der uitgaven worden bestemd:

a. de sommen die krachtens de wet van 18 augustus 1860 op de algemeene begrooting van staatsuitgaven zijn of zullen worden uitgetrokken;

b. de batige sloten der rekeningen van ontvang en uitgaaf wegens de bij art. 1 bedoelde begrootingen over vroegere diensten;

c. de toevallige baten welke uit den aanleg der spoorwegen kunnen voortvloeijen.

Ontwerp B. bevat de begrootingen der spoorwegen voor 1860 en 1861.

Die vóór 1860 wordt gesteld op één millioen, en die voor 1861 op tien millioen gulden.

Op de begrooting voor 1861 vinden wij de volgende meest belangrijke posten:

Art. 6. Aanleg van het kanaal van Zuid-Beveland, met alle daarmede in verband staande uitgaven f 250,000.

Art. 7. Kosten van de brug te Zutphen f 400,000.

Art. 8. Kosten van de brug te Venlo f 473,700.

Art. 9. Kosten van de brug te Kuilenburg f 200,000.

Art. 17. Aanleg van het gedeelte van den spoorweg, strekkende van Rozendaal langs Bergen op Zoom tot Woensdrecht f 457,400.

De bovenstaande sommen zijn benoodigd in 1861. In den toelichtenden staat zijn de totale kosten geraamd:

van art. 6, op f 2,000,000; van art. 7, op f 700,000; van art. 8, op f 970,000, van art. 9, op f 3,700,000; van art. 17, op f 1,023,400.

Buitenlandsche tijdingen.

Engeland.

Londen 3 julij. In de zitting van het lagerhuis van gisteren avond heeft de heer Hennessey mededeeling gevraagd van de in 1831 en gedurende den Krim-oorlog tusschen Engeland, Rusland en Frankrijk gevoerde correspondentie over Polen. Lord John Russell verklaarde dat Engeland destijds geprotesteerd had tegen de opheffing der vrijheden van Polen door keizer Nikolaas, maar dat thans eene tusschenkomst nutteloos zou wezen, daar men ter wille van Polen geenen oorlog konde wagen. Ook lord Palmerston gaf zijne sympathie voor Polen te kennen en keurde de handelingen der mogendheden ten aanzien van dat gewest af, maar was van oordeel dat, zoo als de zaken thans staan, eene tusschenkomst van de zijde van Engeland die mogendheden zou verbitteren, terwijl ook het lagerhuis voorzeker zulk eene tusschenkomst niet zou goedkeuren. Het voorstel van den heer Hennessey werd daarop aangenomen.

— De koninklijke commissie voor de in 1862 te houden wereldtentoonstelling te Londen, heeft zich gewend tot Auber, Meyerbeer en Rossini, met het doel om drie nieuwe muziekale kompositien te verkrijgen, bestemd om Frankrijk, Duitschland en Italie, in gezelschap met Engeland, welks componist nog niet is genoemd, op die tentoonstelling te vertegenwoordigen. De commissie verlangt geenszins het regt van eigendom *op die werken*, maar alleen vergunning om ze bij de opening der tentoonstelling te doen uitvoeren, op eene der groote plegtigheid allezins waardige wijze. Het antwoord van de twee eerstgenoemde toonzetters is nog niet bekend: Rossini echter heeft geweigerd, op grond dat hij niet meer in de muziekwereld werkzaam is.

Rusland.

St. Petersburg 3 julij. Er openbaart zich eene meer en meer toenemende geldkrisis. Het goud en zilver is geheel van de markt verdwenen. Het escompto is 9 pct., en zelfs tot dien prijs kan men moeijelijk geld bekomen. In den invoerhandel is volslagen stilstand. Er is eene nieuwe uitgifte van zes millioen roebels in schatkistbiljetten aangekondigd.

Denemarken.

Volgens berigten uit Kopenhagen van 29 junij jl. zou eerstdaags een deensch oorlogsschip, en welligt twee, naar de wateren van West-Indie worden gezonden om aldaar de deensche vlag en de deensche belangen te beschermen tegen krenkingen, welke zij ten gevolge van den in Noord-Amerika uitgebarsten oorlog zouden kunnen ondergaan.

Hierbij wordt herinnerd dat het deensche gouvernement, niet lang geleden, toen het door de duitsche bondsvergadering met dwangmaatregelen werd bedreigd, al zijne buiten 's lands dienst doende oorlogsschepen terug *ontboden heeft.* Zijn besluit om thans weder een oorlogsschip uit te zenden wordt aangemerkt als een blijk dat het vooreerst geenen aanval van Duitschlands zijde verwacht.

Dezer dagen is door den telegraaf gemeld, dat het deensche gouvernement besloten had den rijksraad, wiens zamenkomst in den regel niet vóór het begin van het volgende jaar zou noodig zijn, tegen den 15 october eerstkomende zamen te roepen. Dat collegie is, gelijk men weet, ingesteld om de geheele monarchie te vertegenwoordigen; maar het wordt thans door het deensch gouvernement enkel als de vertegenwoordiging van het eigenlijk gezegde Denemarken en van Sleeswijk beschouwd, sedert Holstein en Lauenburg, ter voldoening aan de vorderingen der duitsche bondsvergadering, van den werkkring des rijksraad afgescheiden zijn. De zamenroeping van dat collegie op den tegenwoordigen voet, welke door den telegraaf aangekondigd is, werd alzoo als een belangrijke stap aangemerkt, strekkende tot verwezenlijking der afscheiding tusschen Sleeswijk en Holstein, waartegen de holsteiners en hunne duitsche beschermers zich zoo nadrukkelijk aankanten.

Thans wordt in de berigten uit Kopenhagen gemeld, dat het deensche gouvernement nog niet besloten heeft den rijksraad zamen te roepen, en daaromtrent waarschijnlijk geen besluit zal nemen, alvorens de duitsche bondsvergadering zich omtrent zijne jongste voorstellen verklaard en een definitief besluit omtrent de van wege den bond jegens den hertog van Holstein aan te wenden dwangmaatregelen genomen heeft.

Duitschland.

Weenen 30 junij. Heden is alhier het eerste berigt ontvangen uit Corfu betreffende den gezondheidstoestand der keizerin, het luidt als volgt: „De keizerin bevindt zich veel beter dan vroeger. Zij lijdt niet meer aan den hoest en koortsachtige aandoeningen zijn sedert hare komst alhier niet waargenomen."

— Van eene goed onderrigte zijde wordt verzekerd, dat de keizer binnen weinige dagen eene wet, betreffende de ministeriële veranwoordelijkheid zal uitvaardigen.

— De benoeming van den generaal Coronini tot opperbevelhebber der troepen in Hongarye, ter vervanging van den generaal prins Lichtenstein, en de gelijktijdige aanstelling van kommandanten voor de twee belangrijkste vestingen in bedoeld koningrijk, namelijk Comorn en Peterwardin, mogen gewigtige feiten worden genoemd in verband met den stand van zaken in Hongarye. De generaal Coronini wordt geroemd als een man van vaste beginselen, geestkracht en voortvarendheid. Men mag daarin tevens een bewijs zien, dat de regering het voornemen schijnt te hebben om de beraamde maatregelen in geval van nood met kracht door te zetten.

— Volgens de Algemeene Zeitung had de oostenrijksche regering reeds besloten tot eene vermindering van haar leger, maar heeft hiervan weder afgezien wegens den staat van zaken in Hongarye, zoo dat de bedoelde vermindering verdaagd is. Verder zegt het blad, dat de policie thans een buitengewonen ijver ontwikkelt in het opsporen van geheime volksmenners, daar in den laatsten tijd vele vreemdelingen uit Italie en vooral van Sicilie, onder verschillende voorwendsels, op Oostenrijksch grondgebied gekomen zijn. Een regtstreeksch bewijs hunner kwade bedoelingen heeft men niet, maar zij worden naauwlettend gadegeslagen.

— De Kölnische Zeitung meent dat de oorzaak van de tegenwoordige houding des hongaarschen landdags voornamelijk daarin gezocht moet worden, dat men de oostenrijksche regering niet vertrouwt. Daarom willen de hongaren hunne regten niet geschonken hebben. Geschenken, zoo redeneert men, kunnen gemakkelijker teruggenomen worden, dan 't geen wat men op den grondslag van het historisch regt verkregen heeft. Het beste middel, om de hongaren van de eerlijke bedoelingen der regering te overtuigen — meent dit blad — *zou zijn, het nieuwe koningrijk Italie te erkennen.* Dan eerst bewijs zij, dat zij met het metternische systeem volkomen gebroken heeft. Dat dit voor Oostenrijk een zure appel is om door te bijten, geeft de Kölnische Zeitung toe, maar als oude zonden geboet moeten worden, komt de patient er nooit zonder hevige pijnen af.

Weenen 3 julij. Het keizerlijk rescript aan de hongaren, is in de eerste kamer van den rijksdag alhier, met geestdrift ontvangen. Graaf Clam Gallas verklaarde, dat hij iedere beleediging van de waardigheid en de regten des keizers, als eene beleediging van het geheele rijk beschouwde, en dat de regering niet alleen op de gehechtheid van de kamer, maar ook op de medewerking van het geheele rijk rekenen kon. *Deze verklaring* werd met levendige toejuichingen beantwoord, en de kamer besloot eene deputatie naar den keizer te zenden, om hare ingenomenheid met het rescript kenbaar te maken. Bij de ontvangst dezer deputatie heeft de keizer verklaard, dat hij ten opzigte van Hongarye zich stipt zou houden aan de zienswijze in de troonrede uitgedrukt.

De toestand van Hongarye wordt dus met den dag moeijelijker, waartoe ook bijdraagt het besluit door den landdag van Croatië genomen, om zich niet te verklaren aangaande eene vereeniging met Hongarye, voor dat laatst genoemd rijk een andere zienswijze zal hebben aangenomen dan bij het adres *aan den keizer is aan den dag gelegd.*

Intusschen schijnt, volgens een telegram uit Pesth van heden, zich daar een meerdere genoegdheid tot toenadering te openbaren.

Frankrijk.

Parijs 1 julij. Naar hetgeen men uit de officiële kringen verneemt, heeft een voorgenomen uitstapje van den graaf de Persigny eene gewigtige politieke beteekenis. Men zegt namelijk, dat hij in last heeft om zich op zijne doorreis te Londen te verstaan met lord Palmerston over verschillende kwestien, die tusschen Frankrijk en Engeland een zeker wantrouwen gaande houden. Voornamelijk moet hem daarbij de taak zijn opgedragen, om zoo veel mogelijk een einde te maken aan alle ongunstige veronderstellingen, die bij het kabinet van St. James ten aanzien van de beweerde plannen des keizers omtrent het eiland Sardinie bestaan, en tevens den indruk weg te nemen, die bij genoemd kabinet is te weeg gebragt door de reizen van den senator Pietri naar Sardinie, waaraan men in Engeland te meer gewigt hechtte, omdat de heer Pietri aldaar bekend staat als een van de vertrouwde vrienden des keizers.

— Van eene clericale zijde wordt gemeld, dat in de afgeloopene week te Londen een nieuwe zamenzwering tegen het leven van keizer Napoleon is ontdekt. Het zou blijken, dat de fransche ambassade daarvan bij tijds is onderrigt, en deze onverwijld een harer agenten heeft afgezonden, zoo dat het ministerie van buitenlandsche zaken en de prefectuur van policie alhier te gelijk al de draden van het complot in handen hebben gekregen, en zich hebben kunnen meester maken van de zich in Frankrijk ophoudende medepligtigen. Wat van het meeste belang zou zijn, is, dat de elementen van het nieuwe complot de zelfde zijn als die, welke in der tijd hebben deelgenomen aan den aanslag van Orsini.

De clericale berigtgever noemt den persoon van de Ruddio als betrokken in den nieuwen aanslag. Deze medepligtige van Orsini is in der tijd naar Cayenne gedeporteerd, van waar hij de gelegenheid heeft weten te vinden om te ontsnappen naar Engeland. Wat de oorzaak is van het nu ontdekte complot zou niet duidelijk zijn. Men vermoedt, dat de staatkunde er niet vreemd aan is, vooral als men nagaat, wat Orsini is geweest en welke uitkomsten het bekende testament van dien persoon heeft gehad. De italiaansche oorlog toch is spoedig uitgebroken na den aanslag van 14 januarij, gelijk mede de publicatie van den beruchten brief, waarvan in den loop van dit jaar in het wetgevend ligchaam voorlezing is gedaan door den afgevaardigde Keller.

Men zal zich welligt herinneren, dat eenigen tijd geleden

door de dagbladen, bij wijze van gerucht, is gewaagd van eene onaangename ontmoeting, welke de keizer in het bosch van Fontainebleau heeft gehad. Sommigen verzekeren, dat een pistoolschot op Z. M. is gelost, maar iets zekers is dienaangaande niet bekend. Dat het niet ontbreekt aan personen, die eenig verband meenen te vinden tusschen dit gerucht en hetgeen nu wordt gemeld omtrent een te Londen ontdekt complot, behoeft te naauwernood vermelding.

— Het hof van appèl heeft heden den eisch van de familie Patterson op alle punten afgewezen. Bij het arrest is aangenomen dat het door den prins Jerôme in Amerika gesloten huwelijk door de keizerlijke decreten en de beslissing van den familieraad wettig voor ontbonden was verklaard.

— Nabij La Réole, niet ver van Bordeaux, hebben twee spoortreinen tegen elkander gestooten, met het ongelukkig gevolg dat zes wagens verbrijzeld en twintig passagiers, benevens de machinisten en stokers gekwetst werden.

— La patrie van 2 dezer berigt het volgende: „De prins van Piombino is alhier aangekomen met de andere leden der deputatie, welke aan keizer Napoleon het bekende adres van ingezetenen van Rome moet overbrengen. Naar men verzekert, zal deze deputatie door den keizer niet worden ontvangen. Als men bedenkt in welke bewoordingen Frankrijk het koninrijk Italie heeft erkend en welk voorbehoud het daarbij heeft gevoegd betreffende Romes zaken, dan zal men begrijpen dat aan die deputatie niet gevoegelijk audientie kan worden verleend. Het berigt, volgens hetwelk zij door onzen minister van buitenlandsche zaken zou ontvangen zijn, is onjuist.

„De paus heeft den 29 junij te Rome de plegtigheden van het Sint Pieters- en Paulsfeest bijgewoond en daarbij zelf dienst gedaan. Hij is van zijne onpasselijkheid geheel hersteld. Bij gelegenheid zijner herstelling zou hij op den 1 dezer een plegtstatig bezoek van het korps diplomatique ontvangen.

„Onze gezant, de heer de Gramont, zou den 2 julij Rome verlaten om zich met verlof naar Parijs te begeven; gedurende zijne afwezigheid zou de eerste gezantschaps-secretaris, de hertog de Cadore, als gezant van Frankrijk fungeren."

— De kunstschilder Gerome heeft van den keizer den last ontvangen op eene schilderij van aanzienlijke afmeting, welke voor de galerij van Versailles bestemd is, de ontvangst der ambassade van Siam voorstellende. Dit zelfde is geschied bij gelegenheid van het bezoek der siameesche ambassade aan het hof van Lodewijk XIV. Bovendien heeft de keizer het photographisch afbeeldsel van ieder der ambassadeurs doen vervaardigen.

Parijs 3 julij. De keizer en keizerin zijn heden ten vier ure van Fontainebleau terug gekeerd. Zij zullen niet langer dan tot morgen op de Tuilleries vertoeven; de keizer vertrekt alsdan naar Vichy, terwijl de keizerin naar Fontainebleau terug keert.

— De heer de Persigny van Londen terug gekeerd, heeft het bestuur van het departement van binnenlandsche zaken weêr op zich genomen.

— De Moniteur berigt dat de graaf Arese, belast met het overbrengen van den brief waarin Victor Emmanuel van het wettig aannemen van zijn titel van koning van Italie kennis geeft, dingsdag te Fontainebleau door den keizer ontvangen is.

Italie.

Van onderscheiden zijden ontvangt men berigt, dat Oostenrijk en Spanje reeds hebben geantwoord op de kennisgeving van Frankrijks besluit om Italie te erkennen. Het antwoord der twee gouvernementen zou in de hoofdzaak overeenstemmen, en inhouden dat in Italie geen andere toestand, dan die met de bestaande verdragen overeenstemt, door Oostenrijk en Spanje kan worden erkend; en daarbij zou uitdrukkelijk herinnerd zijn, dat bij de bestaande verdragen aan den paus het bezit van den kerkelijken staat en aan Spanje aanspraak voor zekere gevallen op het grondgebied van Parma verzekerd is.

Eindelijk zou nog in die antwoorden verklaard worden, dat de bestaande verdragen voor wijziging vatbaar zijn, maar dat deze wijziging wettiglijk niet anders kan tot stand komen dan door overleg en overeenstemming van die staten, door welke de oorspronkelijke verdragsbepalingen vastgesteld zijn.

— Het te Turin uitkomende dagblad Il regno d'Italia deelt, onder dagteekening van 26 junij, bijzonderheden mede omtrent de wijze waarop door koning Victor Emmanuel de drie aanzienlijke romeinen zijn ontvangen, die zich ter audientie hebben aangemeld als „de romeinsche deputatie." In dat blad komt voor, dat de koning, na de deputatie zijnen dank te hebben betuigd, prins Piombino en diens vrienden heeft opgedragen om de tolk te zijn van zijne gevoelens bij de bevolking van Rome en haar de verzekering te geven, dat het zijne vaste overtuiging is, dat het romeinsche vraagstuk weldra zal worden beslist, ten gevolge van de ontruiming der stad Rome door de fransche troepen. Op de vraag van prins Piombino hoe de stand van zaken was, wat het ongelukkige Venetie betrof, had de koning zuchtende geantwoord, dat het venetiaansche vraagstuk van meer moeijelijken en ingewikkelden aard was, maar ter gelegener tijd zou worden beslist, des gevorderd met aanwending van wapengeweld, als andere middelen ontoereikend mogten worden bevonden. De koning had evenwel daarbij gevoegd dat, in zoodanig uiterste geval, hij, de oudste zoon van Italie, zich zou plaatsen aan het hoofd van zijn leger.

— Een bij het Journal des débats ontvangen schrijven uit Turyn meldt: „De regering laat op Caprera wacht houden, volgens sommigen uit zorgvuldigheid voor Garibaldi, volgens anderen uit wantrouwen tegen hem. Ik heb eenige reden om te denken, dat de termijn, gedurende welken Garibaldi, volgens zijne belofte aan den heer di Cavour, niets zal ondernemen, binnen eenige weken afloopt. De hoofden der hongaarsche bewegingspartij staan bestendig in betrekking met Caprera en naar hun zeggen moet hunne revolutie in de aanstaande maand september aanvangen. De tusschentijd zal met woordenwisselingen worden versleten; met andere woorden, de sedert eenige maanden op het wettelijk terrein aangevangen strijd tegen Oostenrijk zal nog eenigen tijd op dat terrein worden voortgezet. Zoo spreken althans de invloed hebbende hongaren, welke zich hier in vrij grooten getale bevinden."

Volgens geruchten zou het komplot tegen Garibaldi gesmeed zijn door aanhangers van de onttroonde italiaansche vorsten, die vier personen, waaronder twee priesters (?), naar Caprera zouden afgezonden hebben, voorzien van aanbevelingsbrieven, en met den last zich bij den generaal aan te melden, ten einde op deze wijze de gelegenheid te vinden hun snood voornemen uit te voeren. Wat hiervan zij kunnen wij niet beslissen, doch alle mogelijke voorzorgen zijn genomen. Overigens vergissen de tegenstanders der italiaansche zaak zich zeer, indien zij meenen dat Garibaldi de eenige hinderpaal is tegen het herstel van den vroegeren staat van zaken. Garibaldis dood zou, even als die van di Cavour, een groote ramp voor Italie wezen, „maar — zegt een der bladen — „het lot van een volk dat zich zijner kracht bewust is, hangt niet af van *één* man, hoe uitstekend zijne diensten en zijne hoedanigheden ook mogen wezen."

— Den 29 junij moet te Rome weder eene schermutseling hebben plaats gehad tusschen de bevolking en de pausselijke gendarmes. Er werden onderscheidene gekwetst en een gedood.

— Volgens een turynsch dagblad zouden de franschen Civita-Castella ontruimd hebben en zich gereed maken om ook Viterbo te verlaten.

Handelsberigten.

Meekrapprijzen.

Avignon 29 junij.

Men betaalde voor gemalen rosé ordinaire 50 à 51 franc, superieur 52 à 53 franc, palud 58 à 60 franc.

Graanmarkten.

Amsterdam 5 julij.

Tarwe en gerst onveranderd.
Raapolie op zes weken f 39¼. Lijnolie op zes weken f 32½

Oostburg 3 julij.

De aanvoer van granen was heden vrij groot en er bestond meer vraag voor tarwe. De prijzen leverden bij vorige week echter weinig verschil op. Rogge was iets lager, zijnde f 6,— a f 6,40, en paardeboonen mede flaauw, zijn f 7,— a f 7,50 verkocht. Tarwe f 9, f 10, f 10,25 f 10,50 enkele f 10,75. Wintergerst f 6, f 6,25, f 6,50. Zomer dito f 6 a f 6,20. Haver f 3 a f 4. Paardeboonen f 7 a f 7,50. Zaden niet getoond.

Middelburg 4 julij.

Even als voorgaande week was de aanvoer van tarwe klein, en echter ging er niets in om dan voor de consumtie, die ruim vorigen weekprijs heeft moeten betalen. Voor de beste ter veil zijnde zeeuwsche tarwe is f 10,50 betaald, mindere soorten f 10,25, f 10; de beste walchersche tarwe werd aan f 11,50 f 11,25 en f 11 naar deugd gekocht. Zeeuwsche rogge naar deugd van f 6,50 tot f 7,20 genomen. Wintergerst niet ter veil, zomer dito f 6,30 de mud. In boonen of erwten ging niets om. In de prijzen van de oliën, noch van de raap- of lijnkoeken, is ons eenige verandering bekend.

Gemiddelde marktprijzen.

	per ned. mud.		per ned. mud.
Tarwe . . .	f —,— à f —,—	Bruineboon.	f —,— à f —,—
Dito	- 10,— à - 11,75	Paardeboonen	- —,— à - —,—
Rogge oude	- 6,50 à - 7,20	Gr. *erwten* .	- —,— à - —,—
Gerst wint .	- —,— à - —,—	Witte erwten .	- —,— à - —,—
Dito zom. .	- 5,50 à - 6,30	Kool en raapz.	- —,— à - —,—
Boekweit .	- —,— à - —,—	Aardapp. n. .	- 4,— à - 4,50
Haver	- —,— à - —,—		per ned. pond.
Witteboon .	- —,— à - —,—	Versch boter	f —,80 à f —,88

Middelprijzen van bakbare tarwe f 11,50 en rogge f 7,15.

Prijzen van effecten.

Amsterdam 5 julij.

Nederland.	Certific. Werkelijke schuld	2½	pct.	63⅛
	dito Nationale dito	3	„	—
	dito dito dito	4	„	99
	Aand. Handelmaatschappij . . .	4½	„	134¾
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5	„	102⅛
	Certific. Hope & co.	4	„	76
	dito dito 1855, 6de serie.	5	„	95
	dito	6	„	—
	Aand. spoorweg			191¼
	Leening 1860.	4½	„	89¾
Polen.	Schatkistobligatien	4	„	—
Spanje.	Obligatien	1¾	„	42$\frac{5}{16}$
	dito binnenlandsch	3	„	47½
	Certific. coupons bewijzen			—
	Crediet instelling			—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek . .	5	„	46¼
	dito amsterdamsche	5	„	69½
	dito nationale	5	„	54⅝
	dito 1847/1852	2½	„	—
	Bank actien	3	„	638
Belgie.	Certificaten bij Rothschild	2½	„	—
Portugal.	Obligatien	3	„	46½
	dito nieuwe	3	„	46⅝
Grenada.	dito			14¾
Venezuela.	dito	2½	„	17⅛
Illinois.	dito	7	„	87½
Mexico.	dito	3	„	22

Londen, 4 julij, ten 12 ure. Consols 89½.

Weenen, 4 julij. (slotprijzen) Metalliek 5 pct. 68,20.

Parijs, 4 julij. (slotpr.) 4½ pct. compt. —,— 3 pct. 67,70

Boekbeschouwing.

L'empire français et les institutions anglaises, par un irlandais. Bruxelles, J. Rozez, 1861.

De jongste voorvallen in Italie hebben de aandacht afgeleid van andere punten, die voor eenige weken de algemeene opmerkzaamheid tot zich trokken. In den gang der geschiedenis let men voornamelijk op die hoofdkwestien, wier beslissing een indirecten, maar daarom niet geringen invloed op alle andere vragen, voor den oogenblik van meer ondergeschikt belang, *uitoefenen*. *Het lot van Italie en de afloop van* Oostenrijks verwikkelingen is van te groot gewigt voor het europeesch statensysteem en voor het toekomstig lot van kleinere volken, dan dat zij niet te regt in de openbare meening op den voorgrond zouden staan. Met een zeker instinkt voelt ook de groote menigte, der zake onkundig, dat de toestand van Europa in volgende tijden niet afhankelijk is bijv. van discussien in een wurtembergsche kamer, maar wel van de zegepraal of nederlaag der beginselen, door de mannen der italiaansche of hongaarsche beweging voorgestaan.

Niettemin mag zulk eene regtmatige belangstelling in de *hoofdkwestien van den dag niet leiden tot ignoreren der* mindergewigtige verwikkelingen in andere rijken. Engeland neemt een te hooge plaats onder de europesche volken in, het oefent een te grooten invloed op het lot van het vasteland uit, dan dat eene naauwlettende opmerkzaamheid op alles, wat haar volkswelstand bevorderlijk of nadeelig kan zijn, niet een pligt zou zijn voor allen, die de teekenen des tijds willen kennen.

Ierland is sedert jaren, gelijk men weet, de kwetsbare plek van het vereenigd koningrijk. De iersche bevolking voelt bijkans geene punten van overeenstemming met den engelschman. Godsdienst, taal, beschaving, geschiedenis, welvaart scheiden *hen*. *Op deze verschilpunten bouwt de* publieke meening sedert jaren de overtuiging, dat het oude Insula Sanctorum te eeniger tijd de hoofdoorzaak zal worden van Engelands ondergang. Overdrijving is in dit denkbeeld niet te miskennen, schoon het erkend moet worden, dat de verbinding van een minder ontwikkeld met een meer ontwikkeld volk, al is het ook met volkomen gelijkstelling voor de wet, in het oog des eersten altijd het karakter van vreemde overheersching draagt. Engelands dure pligt zoo wel als hooge staatswijsheid moet het daarom zijn, de in beschaving en welvaart achterlijke ieren door alle mogelijke middelen tot zich op te *beffen, aan zich gelijk te maken*. Langs dezen weg alleen kan het gevoel van verbittering, dat bij elk in eigen oog miskend en vertrapt volk bestaat, langzamerhand wijken en de vereeniging met Engeland ook van de iersche zijde eene opregt gemeende en gewilde worden.

Tot dezen staat van zaken is men echter nog niet gekomen. Het zonderling verzoek aan de koningin, om door eene algemeene volksstemming te laten beslissen of de iersche natie met Engeland voortdurend vereenigd wilde blijven, schijnt zijn doel te hebben gemist. Ten minste ons is geen uitkomst dezer poging bekend. Doch hoe vruchteloos ook, de mogelijkheid om zulk een voorslag bij het volk ingang te doen vinden, bewijst de heerschende gezindheid.

Zij, die te regt aan den franschen keizer de zucht toeschrijven om Waterloo's nederlaag te wreken, en in al zijne handelingen tot dusver het streven onderkennen, om door vernietiging der weener tractaten den historischen grondslag van het europeesch statensysteem te ondermijnen, hebben in de daad der iersche bevolking eene proeve zijner politiek gezien, om Engelands magt op zijn eigen grondgebied te knakken. In hoe ver de gissing juist is, zal vooreerst wel niet met zekerheid blijken. Doch de gedurige aanvallen der fransche journalistiek op Engelands instellingen, de geduchte ontwikkeling der fransche marine, en de onverholen haat, die in zoo vele uitingen van den volksgeest in Frankrijk zich openbaart, geven grond tot het vermoeden dat de fransche natie maar al te gewillig gehoor geeft aan de vingerwijzing van Napoleons standbeeld, dat in Cherbourg de uitgestrekte hand naar de overzeesche kusten van het vereenigd koningrijk gerigt houdt.

Tegen die aanvallen der fransche journalisten op Engelands instellingen heeft een ier, zoo 't schijnt in Belgie woonachtig, de brochure gerigt, wier titel boven deze regelen staat. Noch om nieuwheid van voorstelling noch om geleerdheid van inhoud is ze opmerkelijk, maar alleen wegens den schrijver en de scherpe wijze zijner polemiek. Het is een ier, die zich met de verdediging der aangevallene staatsinstellingen belast, en ronduit zijne ingenomenheid met Engeland, zijn diepen afkeer van Frankrijk betuigt. Met de innigste minachting behandelt hij Frankrijk en den franschen keizer, „l'élu des 8,000,000, l'élu des élus." Het gewone argument dat de zaak van Ierland de zaak van het katholicisme is werpt hij zijdelings verre weg. De fransche en engelsche politieke instellingen vergelijkende, is de slotsom altijd ten gunste der laatsten: „het is waar, wij hebben het algemeene stemregt niet, noch de verkiezing bij geheime stemming, en dit verklaart, waarom geen engelsch bestuur sedert twee eeuwen den geringsten bewoner van ons eiland heeft durven onderwerpen aan dergelijke operatien, als het genie en het verstand (intelligence) van Frankrijk zich sedert twaalf jaar van den gekozene der 8,000,000 laat welgevallen. Ik berisp den keizer niet; zijn geslacht stamt uit Italie, waar wijlen de despotieke gouvernementen het handwerk begunstigden, dat goddelijke stemmen gaf om den lof Gods te zingen (deze zin is onduidelijk: .... favorisaient le métier qui donnait des voix divines pour chanter les louanges de Dieu"). Hij weet dat een vet gemeste os zich beter en gemakkelijker aan het juk onderwerpt dan de wilde stier: hij weet dat de zangers te Rome, te Parijs en elders al hun roem en groote rijkdommen aan een klein huismiddeltje danken. Rust, eene goede spijsvertering, een embonpoint, roem, rijkdommen, vermakelijkheden zijn zaken grooter nationale goederen: het is daarom dat de keizer, die volstrekt geen vertrouwen heeft in de gallische hanen, die kostbare schatten aan alle [illegible] menschen (aux gens comme il faut)

van Frankrijk wil verschaffen, door al zijn vertrouwen te schenken aan de kapoenen en op deze alleen te steunen. Zijne bedoelingen *zijn, ik ben er zeker van, prijzenswaardig en goed*; maar het middel waarvan hij zich bedient schijnt me toe slechts matigen lof te verdienen. Er is overigens niets bevreemdends in, dat hij zich overtuigd houdt, dat het doel de middelen heiligt; hoort hij niet iederen dag de gemijterde bewakers van het nationaal geweten de vorsten en volken verkondigen, dat men de kleine israëlieten mag en moet stelen, om hun den hemel te verzekeren? Hen na den doop te dooden, zou nog een onfeilbaarder middel zijn; de ijveraars zullen er misschien toe komen."

Zulk een taal uit den mond van een katholiek is een teeken des tijds, omdat het bewijst wat er omgaat in vele gemoederen. Frankrijks genadig mededoogen met de vele verdrukten, onder engelsch bestuur, wordt met fieren trots en bitteren hoon te regt gewezen: „Victoria is thans de constitutionele souverein van 200 millioen onderdanen. Al deze menschen, vrijgeboren van alle land- of krijgsslavernij, kunnen gaan waar zij willen, God bidden zoo als ze willen, trouwen, hunne kinderen opvoeden, hunne fortuinen vermeerderen, zich verbinden, zich vereenigen in de volle lucht of met gesloten deuren, volkomen naar dat ze lust hebben. Hun taal en hun pen is overal en altijd vrij om deze heilige regten te verdedigen, wier eenige grens in het regt des naasten gevonden wordt. De schotten, de ieren, de franschen, die op onze eilanden en in Canada wonen, de bewoners van Australie, van Indie genieten alle deze regten, gelijk het engelsche volk. Is het niet door deze alleen, dat de priesterkasten en de vorige mohammedanen *in Indie, de demagogen op Corfu en de iersche* priesters de volken dier landen hebben kunnen leiden en in dweeperij doen ontgloeijen? Zouden zij misschien eene grootere mate van vrijheid door die roode en zwarte troepen der volken hebben willen schenken? of was het welligt om met de vrijheid van hun vaderland naar willekeur om te springen en zelf meester te zijn? Wat zegt er de geschiedenis van uw vaderland van? *Doch men leze zelf deze bittere satire* op de fransche vrijheid, die, de inleiding op een uitgebreiden arbeid, van kennis en groot talent getuigt.

Mengelingen.

De burgeroorlog in Amerika.

Welke meeningen in Europa ook gekoesterd zijn over den gang van zaken in Amerika, de jongste berigten bewijzen dat het gouvernement der vereenigde staten thans ernstig tot doortasten besloten is. De president Lincoln, ofschoon voor zijn optreden weinig als staatsman bekend, heeft met groote *juistheid de staatkundige gevaren ingezien. Hij heeft zich aan* geen het minste zelfbedrog nopens het gewigt der krisis schuldig gemaakt, maar alleen afgewacht tot de stem der publieke meening hem ondersteunen zou. Onzeker of men wilde dat de unie met geweld in stand moest worden gehouden, heeft hij zich in den aanvang tot de verklaring bepaald, dat hij den eigendom en de regten van de vereenigde staten zou handhaven. *De omvang dezer regten was niet duidelijk*, toen de aanval op het fort Sumter en de beleedigende voorvallen in Maryland en Virginia het noorden tot de overtuiging bragten, dat de natie verpligt was haar eigen souvereiniteit en eenheid ongeschonden te bewaren. De onderscheidingsnamen, republikein en democraat, verloren alle beteekenis, en het ontwaakte patriotisme verbond alle partijen te zamen. De geheele bevolking van het noorden is eenstemmig in de verklaring, dat de vereenigde staten een ondeelbare republiek vormen, en niet maar een zamenraapsel zijn van bijeengevoegde staten. De aanmatiging der slavenhouders heeft haar natuurlijke vrucht gedragen. Lincoln wil van de tegenwoordige stemming gebruik maken: zijn aanvraag van 75000 man voor de dienst is reeds verdubbeld, en een uitgebreide zeemagt blokkeert de havens van het zuiden.

Het is eene belangrijke vraag, of de redenen der krachtige wapening gewigtig genoeg zijn om den strijd te regtvaardigen, en hem de voortdurende ondersteuning des volks te verzekeren. Het is niet genoeg dat er een reden tot twisten heeft bestaan, zij die strijd voeren moeten eene bepaalde zaak hebben, waarom zij de wapenen hebben opgevat. Wanneer de beleedigde partij niets te winnen heeft van het voortzetten van den strijd, is een toevallig voordeel en eene vormelijke concessie dikwijls genoeg om de gekwetste waardigheid te verzoenen. Het noorden is zeer dikwijls beleedigd, maar buiten den afval der zuidelijke staten zelven heeft het geen grootere verliezen geleden. Het mag voorzigtig zijn, met het oog op mogelijke gebeurtenissen in de toekomst, de onschendbaarheid van den amerikaanschen bond te bepalen, het is echter niet te ontkennen dat het regt der slavenhouders om zich af te scheiden, geheel onafhankelijk beschouwd van het onzedelijke hunner beginselen, wel niet door eene bloote theorie omver geworpen wordt. Met welk ander regt hebben de noord-amerikaansche kolonien zich van Engeland afgescheiden? Het is waarheid, dat geen gouvernement vormelijk kan toegeven, dat het van de toestemming der verschillende leden der maatschappij afhangt te bepalen, of zij langer onderdanen van den staat willen blijven, waartoe zij tot dusver behoorden: maar daarom kan men toch aan acht millioen vrije burgers het regt tot afscheiding niet ontzeggen, wat hunne vaderen ten behoeve van drie millioen in de declaratie van onafhankelijkheid neder legden. De zucht om zich zelve gelijk te blijven mag de middelen niet bepalen, waardoor groote politieke strijdvragen worden vereffend. Voorzeker heeft het noorden de overmagt door den meerderen rijkdom zijner bevolking en door zijne betere strijdkrachten, doch boven al door zijn goed, zedelijk regt. Het staat de zaak der beschaving voor. Niettemin kan *een jaren lange strijd ook voor de noordelijke staten* gevaren opleveren van ernstiger aard dan de afscheiding van het zuiden. Een staand leger wordt voor een republiek, waar voor allen de weg tot de hoogste eerambten open is, doch waarin tevens een ruim veld is voor staatkundige kuiperijen, gewoonlijk zeer gevaarlijk. De gehechtheid der militairen aan hunne aanvoerders doet het gezag van het besturend bewind afbreuk, en *is gewoonlijk* de weg waarop een gelukkig krijgsman zich zelven tot blijvend hoofd van den staat, in plaats der telkens wisselende presidenten, verheft.

Dit gevaar schijnt men in Noord-Amerika ook ingezien te hebben, want na de eerste dreigende houding bepaalt de president zich tot algemeene maatregelen van blokkade. Het schijnt, dat men het zuiden door uitputting tot onderwerping wil brengen. Het middel is gelukkig gekozen, want het kost geen menschenbloed. En in dit opzigt schijnt oppervlakkig het zuiden en het noorden eenstemmig te denken.

M. Jefferson Davis, de president van het zuiden, heeft het eerst de vijandelijkheden begonnen, om daardoor de aangrenzende staten te dwingen om zich mede aan de unie te onttrekken. Zoodra hij zijn doel bereikt heeft, zoo dat geen slavenstaat buiten Delaware het gezag van Lincoln meer erkent, verkondigde hij luidkeels zijne vredelievende gezindheid, en zijn plan om zich tot maatregelen van verdediging te bepalen. De kaperbrieven die de zuidelijke staten hebben uitgegeven, werden noodzakelijk geacht om de overmagt op zee van het noorden eenigzins weêrstand te bieden. De slavenstaten verklaren dat zij de vriendschappelijkste betrekkingen met hunne vroegere bondgenooten willen aanknoopen, en zwijgen voorzigtigheidshalve maar van hunne vroegere plannen op Washington, dat nu toch ook tegen elken aanval beveiligd is. Het is duidelijk dat het zuiden óf eene vrede, waarbij erkenning zijner onafhankelijkheid, óf een oorlog, waarbij het de aangevallene partij zou schijnen, wenscht. Alle *opstanden en afscheuringen ontstaan door eene minderheid*, één in gezindheid: hun hoofdstelsel is altijd, de onzijdigen met hunne eigene partij zoo eng mogelijk te verbinden, opdat gelijke verantwoording een gelijk moedsbetoon wekke. Den zelfden weg heeft het zuiden ingeslagen: in Zuid-Carolina zelf zullen er wel voorstanders der unie gevonden worden, en in die staten, die zich het laatst bij hen voegden, bestaat eene zeer groote partij, met de instellingen en beginselen van het noorden ingenomen. Een lange en scherpe strijd heeft slavernij tot het punt van eer voor het zuiden gemaakt, doch ook in het zuiden zelf hebben de beginselen van de tegenstanders dezer gevloekte inrigting talrijke voorstanders. Voor het zuiden is dus de tijd van rust niet gekomen, zelfs al wordt door een vredeverdrag zijne onafhankelijkheid erkend. In tegendeel, juist dan beginnen de groote bezwaren te komen. De partijen zullen welig tieren op den onbebouwden grond, en de nieuwe staat, op geen enkel zedelijk beginsel gegrond, ten ondergang leiden.

Een krijg zou dus voor het zuiden eene redding zijn en het van veel gistende elementen, die in tijd van vrede gevaarlijk konden worden, verlossen. Inmiddels had de nieuwe regering den tijd, aanvankelijk de noodige maatregelen te nemen over al die hoofdzaken, katoenteelt, slavernij enz. die voor haar van het meeste belang zijn. Een oorlog met het noorden zou een tijd lang haar redden. Doch ook niet meer dan een tijd lang. Er zijn wetten van eeuwige waarheid en zedelijkheid, die de volken niet straffeloos kunnen schenden. *Les destins s'accomplissent.*

Weldadigheid.

Voor den watersnood op Java

hebben de ondergeteekenden nog ontvangen van het gemeentebestuur te Goes f 22,50, van het gemeentebestuur te Rilland f 2,27, van het gemeentebestuur te Wemeldingen f 3,23, van den burgemeester te Neuzen f 37,50, bijeen gebragt door eenige ingezetenen dier gemeenten, en van een gezelschap alhier vergadert geweest den 27 junij ll. f 4,50.

Welke gelden met de vroeger ontvangene gezamenlijk *bedragende de som van f 595,65½ na aftrek van eenige geringe* onvermijdelijke kosten door ons zijn opgezonden aan de commissie te 's Gravenhage.

Middelburg, 5 julij 1861.

Jhr. W. R. BODDAERT.
DIRK DRONKERS.
W. J. MULLER.
J. M. BOONE.
Jhr. H. VAN REIGERSBERG VERSLUIJS.

Advertentien.

Middelburg 4 Julij 1861. Heden is van eene DOCHTER bevallen M. C. GROOS, geliefde Echtgenoot van

W. P. VAN DE KAMER.

Heden avond om half negen ure overleed, in den ouderdom van bijna 72 jaren, onze geliefde Moeder en Behuwdmoeder, MARIA CHRISTINA DE HULLU, laatst Weduwe van ABm. RISSEEUW.

Kadzand, den 2 Julij 1861. — Uit aller naam, Iz. RISSEEUW JOH. z.

De ondergeteekende betuigt zijnen hartelijken dank voor de veelvuldige bewijzen van belangstelling, door hem zoo ruimschoots ondervonden bij zijn Zestigsten Jaardag, op 3den dezer.

Middelburg, den 5 Julij 1861. — HUBERTUS REKKER.

BETALING van Pensioenen, Rente op Geldelijke Borgtogten en Half-vast Traktementen, ten Kantore van den Betaalmeester en bij Heeren Ontvangers der Directe Belastingen.

De Regthebbenden op eene soort van **Wagen**, vermoedelijk bestemd geweest tot het vervoeren van Voorwerpen op het Strand; op een **Bootje**, lang 3,25, wijd 1,2 El; op onderscheidene **Scheeps-** en andere **Balken, Platen, Deelen**, waaronder één gemerkt 40, **Rondhout, Scheepsluiken** en een **Watervat**, kunnen die Goederen reclameren bij den Burgemeester van Westkapelle.

Op **Dingsdag 9 Julij** 1861, des morgens 10 ure, zal de Notaris TH. VAN UIJE PIETERSE presenteren te verkoopen, op de Bierkade te **Vlissingen**, eene

PARTIJ BRAND- EN WERKHOUT

als Eiken en Greinen Deelen, Balken, Kozijnen, Deuren, **Touwwerk** en wat meer zal worden gepresenteerd.

VERKOOPING VAN MEUBELEN, HUISRAAD EN ANDERE GOEDEREN.

Maandag 15 Julij 1861 en volgende dagen, op de Vlasmarkt wijk L No. 22 te Middelburg, ten overstaan van den Notaris W. L. WOUTERSEN, waaronder Kabinetten, Bureaux, Bufetten, Kanapé's, een zes Octaafs Piano, Colis-, Ronde-, Penant-, Speel-, Lade- en andere Tafels, Spiegels, Schilderijen, Stoelen, Kleer- en Boekenkassen, Schrijflessenaars, eene moderne Brandkast, Kistenhouten Dekenkist, Meubelgordijnen, glazen Kroonen, Kamerschermen, Ledekanten met en zonder Behang, Bedden, Kussens, Dekens, Bed- en Tafellinnen, Smirnasche en andere Tapijten, 2 Persen, verschillende Vuurhaarden; voorts gemaakt Goud en Zilver, Juweelen, Pendule, Pleetwerk, Porcelein, Bisquit- en andere Beeldjes, Tafelservies en Glaswerk, Koper-, Tin- en Blikwerk; voorts eenige Liefhebberijen, waaronder een Brandspiegel met fraai Geschilderde Brandglazen, Illuminatiekast, Tooverlantaarn, Microscopen en Verrekijkers, eene aanzienlijke partij Hoorens, Schelpen en Gesteenten. Eindelijk twee Barouchetten, eene Kirreboe, Boerenwagen, Paardentuigen en Stalgereedschappen.

J. DE SCHINKEL,
Taxateur en Boedelschikker.

Algemeene Kijkdag Vrijdag 12 en Zaturdag 13 Julij, van 10—1 en 2—5 ure.

De Notaris TH. VAN UIJE PIETERSE zal op

Maandag 15 Julij 1861

en volgende dagen, telkens des morgens 10 ure, aan het Sterfhuis van den Heer J. BORGHSTIJN, in de Korte Noordstraat te **Vlissingen**, presenteren te verkoopen

EEN' ZEER ZINDELIJKEN INBOEDEL,

bestaande in goed onderhoudene Mahony- en Eikenhouten **MEUBELEN**, als: Kabinetten, Kleerkassen, Secretaires, Chiffonnières, Ledekanten, Bureaux, Bufetten, Hoekkassen, Latafels, Tafels, Stoelen, Pendules, Schilderijen, Spiegels, Porcelein, Koper-, Blik-, IJzer-, Tin-, Glas- en Aardewerk, extra goede Bedden en Matrassen met toebehooren, Huishoudelijk Linnen, Franklins, Vloerkleeden; benevens eene groote partij

MALJENIERSWAREN,

GOUD- en ZILVERWERKEN, BOEKEN enz.

Alles des Zaturdags te voren te bezigtigen.

Men zal op het laatst der maand Julij in het openbaar binnen MIDDELBURG **verpachten**, eenige Perceelen **BOUW- en WEILAND**, gelegen in de Gemeenten Middelburg, Koudekerke en Grijpskerke.

Inlichtingen te bekomen ten Kantore van den Notaris VAN DE GRAFT.

De ondergeteekende maakt bij deze bekend, dat hij zijne **APOTHEEK verplaatst** heeft naar den Langendelft wijk A no. 93, schuins over het Gasthuis, en beveelt zich *steeds minzaam in de gunst zijner Stadgenooten aan.*

Middelburg, 5 Julij 1861. **Theod. Auschütz.**, Apotheker en Droogist.

ONTVANGEN **GROENE HARING** bij

J. M. T. VAN DE KREKE—FELTEN,
Nooordstraat.

Beste Hollandsche **Nieuwe AARDAPPELEN** à 22½ cent, en Zeeuwsche Dito à 20 cent de vijf Kop, bij J. FLIPSE op de Wal en J. FLIPSE in de Zusterstraat.

Door toeval terstond een bekwame **Paardeknecht** benoodigd, bij de Wed. WILLEBOORDSE, te Ritthem.

UITSPANNING [illegible]

Op Zondag den 7 Julij, 's namiddags 5½ ure, bij gunstig weder, **HOORN-MUZIJK** van het 2de Reg. Infanterie. Solo Trombone door den Kapelmeester, den Heer KORN.

STOOMBOOTDIENST

TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.

Uren van vertrek in Julij.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Zaturdag	6	's morg.	10,30	Zaturdag	6	's morg.	7 ure
Zondag	7	„	11	Zondag	7	„	7
Maandag	8	„	11,30	Maandag	8	„	8,30
Dingsdag	9	's midd.	12 ure	Dingsdag	9	„	8,30
Donderdag	11	's morg.	6	Woensdag	10	„	8,30
Vrijdag	12	„	6	Vrijdag	12	„	10,30
Zaturdag	13	„	6	Zaturdag	13	„	10,30
Zondag	14	„	6	Zondag	14	„	10,30
Maandag	15	„	6	Maandag	15	„	10,30
Dingsdag	16	„	6	Dingsdag	16	„	10,30
Donderdag	18	„	8	Woensdag	17	's midd.	12
Vrijdag	19	„	9	Vrijdag	19	's morg.	6

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

BIJVOEGSEL

VAN DE

MIDDELBURGSCHE COURANT

van zaturdag 6 julij 1861.

Staten generaal.

TWEEDE KAMER.

Zitting van dingsdag 2 julij.

MILITIEWET.

Van den minister van kolonien is ingekomen de begrooting voor Nederlandsch Indie voor het jaar 1860, met daartoe betrekkelijke bijlagen. *Deze stukken zullen alleen voor de leden gedrukt worden.*

De discussien liepen heden hoofdzakelijk over art. 1 der militiewet en de daarop voorgestelde amendementen. Die van den heer Thorbecke hebben wij reeds medegedeeld. De heer Heemskerk Az. had van zijne zijde voorgesteld om art. 1 te lezen als volgt:

„De sterkte der militie gaat het getal van 55,000 man niet te boven.

„De militie wordt zoo veel mogelijk uit vrijwilligers zamengesteld.

„Bij gebrek aan genoegzame vrijwilligers voor de militie, wordt zij voltallig gemaakt door loting uit de ingezetenen, die hun 20ste jaar zijn ingetreden;"

en art. 2 als volgt:

„Jaarlijks geschiedt eene ligting, het getal van 11,000 man niet te boven gaande.

(Verder, gelijk in het regeringsontwerp: „De hoegrootheid van elke ligting en van het daarin door elke provincie te dragen aandeel, wordt door ons bepaald bij een in het Staatsblad te plaatsen besluit; enz.)

en art. 2, lid 2, te lezen:

„Daarbij binden de in artt. 1 en 2 bepaalde getallen niet."

Art. 5 zou dan vervallen.

De heer *Heemskerk Az.* verklaarde, dat zijn amendement strekte om de sterkte der militie in deze wet vast te stellen, doch den maatstaf der bevolking (één milicien op elke 300 ingezetenen) te doen wegvallen.

De heer *Thorbecke* drong nog nader zijn amendement aan. In antwoord op eene vorige rede van den heer Mackay, die gezegd had, dat de artt. 178 en 180 der grondwet twee categorien van vrijwilligers erkenden, van welke die voor het leger werden aangeworven en die voor de militie zich aanmeldden, beweerde spreker, dat die twee categorien wel door de grondwet van 1815 en de wet van 1817 werden erkend, maar dat de grondwet van 1848 alleen de grens van de verpligtingen der lotelingen en niet die van de vrijwilligers-miliciens bepaalde. Zonder toevoeging van vrijwilligers zou het onmogelijk zijn een militie-korps te vormen en voor de dienst te gebruiken. Onder een militie-korps kan niet worden verstaan eene massa lotelingen, plus de enkele vrijwilligers der militie. Dat eene jaarlijksche behandeling van eene wet betrekkelijk de sterkte van de militie zoo groot bezwaar zou maken, kon spreker niet inzien, want de begrooting, de wet op de middelen en dergelijke worden wel ieder jaar ter sprake gebragt. De vrees van den minister van oorlog, dat uit zulk eene wet de legerorganisatie zou voortvloeijen, *waartegen de regering* steeds meent zich te moeten blijven verzetten, zal door de verwerping van het amendement niet worden weggenomen. De eisch zou zich in tegendeel nog des te sterker doen gevoelen.

De heer *Mackay* bleef volhouden, dat de grondwet van 1848 de onderscheiding tusschen de twee soorten van vrijwilligers voorschreef, terwijl de heer *van Bosse* nader adstruëerde dat de vrijwilligers, die volgens art. 178 der grondwet in dienst getreden zijn, niet naar de kolonien mogen worden gezonden, en de heer *Storm van 's Gravesande* van oordeel bleef, dat de tegenwoordige grondwet wel degelijk twee soorten van vrijwilligers verlangt. De heer *van der Linden* toonde aan, dat volgens het amendement van den heer Heemskerk 17,000 man meer zullen worden geligt dan volgens de eigen rekening van het gouvernement. De heer *Betz* betoogde, dat de aanwerving van vrijwilligers voor de militie door de regering behoort te geschieden. De heer *Heemskerk Az.* oordeelde, dat door zijn amendement het bestaande voorschrift der grondwet zou worden voldaan. De heer *van Nispen van Sevenaer* wenschte van den minister van oorlog te vernemen, of het cijfer van 55,000 man als maximum voor de defensie zou noodig zijn. De heer *van Heukelom* oordeelde, dat dit maximum uit het amendement van den heer Heemskerk moest worden geligt. De heer *Cool* zette uiteen, dat de vrijwilligers der militie niet naar de kolonien moesten worden gezonden. Naar het oordeel van den heer *Poortman* loste het amendement van den heer Thorbecke alle bezwaren op.

De strekking van dat amendement was volgens den heer *van Heemstra*, minister van binnenlandsche zaken, de vrijwilligers behoorende tot de zee- en landmagt te herscheppen in vrijwilligers van de militie. Dit streed zoo wel met de grondwet als met de practijk. De onderscheiding tusschen twee categorien van vrijwilligers berustte wel degelijk op de grondwet van 1848. De regering verzette zich niet tegen het amendement van den heer Heemskerk, mits in de tweede alinea het woord „vrijwilligers" wierd veranderd in „vrijwilligers voor de militie."

In antwoord op den heer van Nispen, achtte de heer *de Casembroot*, minister van oorlog, het cijfer van 55,000 man allezins noodig voor de defensie.

De heer *Heemskerk Az.* bragt in zijn amendement de door de regering verlangde wijziging, doch de heer *van Nispen van Sevenaer* stelde als sub-amendement voor, de oorspronkelijke redactie te behouden. De heer Poortman stelde een sub-amendement voor, op het amendement van den heer Thorbecke, strekkende om het nieuwe art. 2 te doen aanvangen met de woorden: „De sterkte der militie gaat het getal van 55,000 man niet te boven."

Het sub-amendement van den heer Poortman werd aangenomen met 41 tegen 24 stemmen, het amendement van den heer Thorbecke verworpen met 42 tegen 23 stemmen, het sub-amendement van den heer van Nispen aangenomen met 51 tegen 14 stemmen, en het amendement van den heer Heemskerk Az. ook aangenomen met 37 tegen 28 stemmen.

Het artikel, door den heer Heemskerk voorgesteld, kwam dus in de plaats van art. 1 der regeringsvoordragt, hetwelk alsnu verviel.

Het amendement van dien zelfden afgevaardigde op art. 2 werd door de regering overgenomen. Het aldus gewijzigde artikel der voordragt werd aangenomen met 44 tegen 21 stemmen.

De heer *van Heemstra* nam, na de aanneming van art. 3 zonder discussie, het amendement van den heer Heemskerk Az. over op art. 4, luidende:

„Is de staat in oorlog of andere buitengewone omstandigheden, dan kan eene wet eene buitengewone ligting bevelen uit de voor de dienst aangewezen, doch buiten oproeping gebleven lotelingen van de ligting van het loopende jaar.

Daarbij bindt het in de de tweede zinsnede van art. 1 bepaalde getal niet.

Het door elke provincie en gemeente in de buitengewone ligting te dragen aandeel, wordt op de in de artt. 2 en 3 voorgeschreven wijze bepaald."

Hierover ontstond eene discussie, waarbij de heeren *Betz, van Nispen, Storm van 's Gravesande, de Bieberstein* en *Mackay* aandrongen dit artikel te doen vervallen, omdat de grondwet wel zeide dat in oorlogstijd de militie tot langere dienst kon worden verpligt, *maar niet dat er buitengewone ligtingen* mogten worden geheven.

De heer *van Heemstra* verklaarde zich door de aangevoerde redenen overtuigd en trok het artikel in.

Art. 5 was door het nieuwe art. 1 van zelf vervallen.

Art. 6 *werd aangenomen, luidende:*

„Het staat elk vrij, zijne dienst bij de militie, volgens de bepalingen dezer wet, door een ander te doen waarnemen."

Daarna werd de vergadering wegens het ver gevorderde uur gesloten.

Zitting van woensdag 3 julij.

MILITIEWET.

De discussien liepen heden bijna uitsluitend over de zeemilitie en waren zeer verward.

Aan de orde was art. 7, luidende:

„Een deel van elke ligting wordt voor de dienst ter zee bestemd.

„Het wordt door ons bepaald en bedraagt, in tijd van vrede niet meer dan zes honderd man."

De heer *ter Bruggen Hugenholtz* wilde de bepaling van het eerste lid slechts facultatief maken en stelde dus voor, het te doen luiden:

„Een deel van elke ligting kan voor de dienst ter zee worden bestemd."

Ten einde echter niets te prejudiciëeren werd bepaald, dat *men eerst de algemeene beraadslagingen over de geheele* kwestie der zeemilitie en dus over hoofdstuk XII van het wetsontwerp zou houden.

De heer *ter Bruggen Hugenholtz* wees op de groote onkosten, die het aangenomen stelsel van zeemilitie na zich zou *slepen en op den slechten indruk dien het op* de zeemagt zou maken, dat deze miliciens hoogere gage zouden genieten dan de vaste zeemagt en niet aan de daar gebruikelijke straffen onderworpen waren. Willekeurige aanwijzing van een gedeelte der militie voor de zeedienst, zou in strijd zijn met art. 181 der grondwet.

De heer *van Nispen van Sevenaer* had dit bezwaar tegen het voorgestelde amendement, dat, nu de grondwet eenmaal de zeemilitie facultatief heeft gesteld, deze wet die faculteit niet moest bestendigen, maar bepaald behoorde uit te maken, of er al dan niet manschappen voor de zeemilitie zouden worden aangewezen.

De heer *van Franck* achtte de zeemilitie noodzakelijk, doch was tegen de verpligte aanwijzing tot die dienst. In den zelfden geest sprak de heer *Storm van 's Gravesande*, die de zeemilitie gaarne dienstbaar zou gemaakt hebben tot uitbreiding van het korps mariniers. De heer *van Heemstra*, minister van binnenlandsche zaken, meende dat de regering aan den eisch der grondwet voldaan had, vooral aan dien van het tweede lid van art. 186, door de vele voordeelen die aan de zeemiliciens worden toegekend. Drukkend zou de last niet zijn, want volgens deze wet vervalt de vrijstelling van dienst voor de buitenlands zeevarenden, en dezen zouden zich dus ongetwijfeld als vrijwilligers voor de zeemilitie aanmelden, terwijl men de overigen zeker wel onder de kustbewoners zou vinden. De heer *Huyssen van Kattendijke*, minister van marine, geloofde niet, dat het met de grondwet streed, dat de aanwijzing van lotelingen voor de zeemilitie door de regering geschiedde in plaats van door het lot. Het door den heer Hugenholtz aangevoerde bezwaar van overgroote kostbaarheid achtte hij ongegrond. De uitbreiding van het korps mariniers door de zeemilitie achtte hij nuttig, doch aan bezwaren onderhevig. Juist op dit laatste punt drong de heer *van der Linden* aan; zijns inziens verlangde de grondwet geene matrozen, maar zeesoldaten. Dit laatste betwijfelde de heer *Hugenholtz*, doch in ieder geval werd de verwezenlijking van dit denkbeeld, indien de regering het begeerde, niet belet door zijn amendement op art. 147 (het eerste artikel van hoofdstuk XII), strekkende om het tweede lid van dat artikel te doen vervallen, en het eerste lid te lezen als volgt: „De zeemilitie wordt zamengesteld uit lotelingen en vrijwilligers voor de militie, die zich vrijwillig hebben aangemeld om bij de zeemilitie te dienen." De heer *Storm van 's Gravesande* bestreed echter deze meening van den heer Hugenholtz.

De beraadslaging begon nu bepaald over art. 147 en het voorgestelde amendement te loopen. Dat artikel luidde in de wetsvoordragt aldus:

„De zeemilitie wordt bij voorkeur zamengesteld uit de lotelingen en de vrijwilligers voor de militie, die zich vrijwillig hebben aangemeld, om bij de zeemilitie te dienen.

„Is hun getal niet voldoende, dan wordt het ontbrekende aangevuld uit de overige lotelingen der ligting, die geacht worden de meeste geschiktheid voor de zeedienst te bezitten."

De heer *van Nispen van Sevenaer* was èn tegen het artikel èn tegen het amendement, en wilde uitsluitend vrijwilligers. Dit denkbeeld werd door den heer *Dullert* bestreden, die echter ook tegen het artikel en het amendement was, omdat men nu enkel een korps kustverdedigers zou bekomen, dat geene zeemilitie kon heeten. Na eenige opmerkingen van de heeren *ter Bruggen Hugenholtz* en *de Bieberstein*, betoogde de heer *Mackay* dat de grondwet eene verpligte zeemilitie bedoelde, omdat zij zegt: „een gedeelte der militie wordt bestemd," en daarentegen vrijwilligers zich zelven bestemmen. De heer *Huyssen van Kattendijke* zette daarop uiteen, dat de zeemilitie niet zoo zeer vereischt werd voor de eigenlijke zeedienst, maar meer om de vaartuigen op de kusten te bewaken, terwijl de heer *van Heemstra* ook tegen de verwerping van het denkbeeld van verpligte zeemilitie was, en, — nadat de heeren *Dullert* en *van Nispen van Sevenaer* andermaal hunne bezwaren toegelicht hadden, — de verklaring aflegde, dat de regering zich wel met het amendement op art. 7, maar niet met dat op art. 147 kon vereenigen. Daarentegen merkte de heer *van Bosse* op, dat, indien het amendement verworpen werd, de zeemilitie in waarheid zou vervallen, tot groot nadeel voor de koopvaardijvloot, wanneer een aantal jonge matrozen aan hunne bestemming werden onttrokken.

Het amendement van den heer ter Bruggen Hugenholtz werd daarna met 47 tegen 14 stemmen aangenomen.

Hierop keerde men terug tot de beraadslaging over art. 7 en het daarop voorgestelde amendement, hetwelk nu, na de zoo even gevallen beslissing, ook door de regering overgenomen werd, die ook, na eenige opmerkingen van de heeren *Storm van 's Gravesande, Duymaer van Twist,* en *van Heiden Reinestein*, de woorden „in tijd van vrede" *uit het* artikel ligtte. Dit werd echter door den heer *Mackay* bestreden, terwijl de heer *van Heukelom* oordeelde, dat het geheele artikel met art. 186 der grondwet in strijd was. De heer *van Heemstra* wederlegde dit. De heer *Thorbecke* achtte van zijn kant dit artikel *onnoodig nadat het amendement op* art. 147 aangenomen was, en ook had hij bezwaar tegen het wegnemen der woorden „in tijd van vrede," omdat het der regering nu in oorlogstijd niet vrijstond het maximum van 600 man te overschrijden. Dit had eene woordenwisseling tusschen de heeren *van Heemstra* en *Thorbecke* ten gevolge, waarbij elk in zijne stellingen volhardde.

Het gewijzigde artikel werd met 38 tegen 24 stemmen aangenomen.

De artt. 8 (duur van de dienst der militie) en 9 (instelling van den militieraad) werden zonder discussie goedgekeurd.

De artt. 10 en 11 (verbod tot het aangaan van een huwelijk enz. tenzij men aan den militiepligt voldaan hebbe) werden, op voorstel van den heer *van Bosse*, uitgesteld tot dat hoofdstuk V, dat over de vrijstellingen van de dienst handelt, in beraadslaging zou komen.

Vervolgens was aan de orde het gewigtige art. 12. waarbij het vraagstuk der ouderlijke magt ter sprake komt. Het luidt:

„Elk. die voor de militie is ingeschreven, en ieder, die daarbij is ingelijfd, kan, behoudens de uitzondering in art. 71, overeenkomstig de daaromtrent bestaande voorschriften, tot eene vrijwillige verbindtenis voor den tijd van zes jaren of langer worden toegelaten bij de zeemagt, het korps mariniers hieronder begrepen, bij het leger hier te lande, of bij het krijgsvolk. dienende in 's rijks overzeesche bezittingen.

„Een minderjarige, die zijn negentiende jaar heeft volbragt, behoeft daartoe de toestemming van zijnen vader of voogd niet en is bekwaam daartoe eene overeenkomst te treffen.

„Hij, die bij het aangaan van zoodanige verbindtenis reeds bij de militie is ingelijfd. of daartoe later wordt opgeroepen, strekt altijd in mindering van het aandeel in de ligting, te dragen door de gemeente. binnen welke hij is ingeschreven."

De heer *vau Nispen van Sevenaer* bestreed zoo veel mogelijk de kern van dit artikel, het tweede lid, terwijl de heer *Wichers* het verdedigde. op grond dat de staatswetten, wanneer het noodig is, aan de voorschriften van het burgerlijk wetboek kunnen derogeren.

De zitting werd daarop verdaagd tot donderdag.

OVERZIGT

VAN

HET VERSLAG

VAN DEN TOESTAND DER

PROVINCIE ZEELAND.

Bevolking.

De uitkomsten der jongste volkstelling bij de opmaking van dit verslag nog niet officiëel bekend zijnde, zijn de cijfers van het vorig verslag nog bij de berekening der bevolking ten grondslag gelegd.

De wettige bevolking op 31 december 1859 was zamengesteld uit 80160 mannelijke en 84353 vrouwelijke, samen 164513 personen; er werden geboren 3336 mannelijke en 3194 vrouwelijke, terwijl zich in Zeeland vestigden 3323 mannelijke en 3252 vrouwelijke. Het getal overledenen bedroeg 2152 mannelijke en 2039 vrouwelijke, en dat van hen die de gemeenten verlieten 3353 mannelijke en 3335 vrouwelijke, zoo dat de wettige bevolking is vermeerderd met 1154 mannelijke en 1072 vrouwelijke.

Het getal der hoofden van huisgezinnen en vrijgezellen die zich in een ander werelddeel gingen vestigen, beliep 62, dat is 20 meer dan in 1859. Deze vermeerdering doet zich in het bijzonder voor in het voormalig 4de district en in de eilanden Schouwen en Duiveland, en betreft hoofdzakelijk personen welke naar Brazilië zijn vertrokken. De zucht om aldaar eene

lotsverbetering te zoeken schijnt, vooral in het eerstgemelde gedeelte der provincie, nog toe te nemen.

Het getal der in 1860 gesloten huwelijken bedroeg 1472, als: tusschen jongmans en jonge dochters: 1118 of 0,76, tusschen jongmans en weduwen: 87 of 0,06, tusschen weduwenaars en jonge dochters: 168 of 0,11, tusschen weduwenaars en weduwen: 99 of 0,07 van het geheel.

Behalve ééne scheiding van tafel en bed, hadden er zeven echtscheidingen plaats. De gescheidene echtgenooten hadden te zamen acht kinderen.

Regeling en bestuur van het provinciaal huishouden.

De verdeeling der provincie in hoofd- en onderkiesdistricten, zoo voor de verkiezingen van leden der provinciale staten, als voor die van leden der staten-generaal, bleef de zelfde.

Het getal kiesbevoegde ingezetenen bedroeg, volgens de in 1860 opgemaakte lijsten: *a.* voor het benoemen van leden der provinciale staten: in het hoofdkiesdistrict Middelburg 1260, Zierikzee 722, Tholen 338, Goes 950, Sluis 648, Hulst 683, te zamen 4601, of 9 minder dan in 1859; *b.* voor het benoemen van leden der staten-generaal: in het hoofdkiesdistrict Middelburg 2496, Goes 1305, Zierikzee (voor zoo veel het Zeeuwsche gedeelte betreft) 804, te zamen 4605, of 7 minder dan in 1859.

In het personeel der provinciale staten kwam verandering door het vertrek van den heer S. J. Hoffman (Hulst), vervangen door dr. L. Hoelands Janssen, en het bedanken van de heeren mr. M. F. Lantsheer (Middelburg) en W. J. van Voorst Catshoek (Tholen). De eerste werd reeds vervangen door den heer mr. T. A. Lambrechtsen, terwijl de uitslag der verkiezing voor den tweede bij het opmaken nog onbekend was.

[De werkzaamheden der staten zijn bij de openbare vergaderingen door ons in het breede vermeld.]

In 1860 zijn gedeputeerde staten 51 maal, waaronder ééns buitengewoon, vergaderd geweest; 4449 besluiten werden in dat jaar genomen, terwijl het getal van de ingekomene stukken 6977, dat der uitgegane 3753 beliep.

Bij vergelijking van deze cijfers met die van vroeger, ziet men op nieuw eene niet onbelangrijke vermeerdering, waarvan de reden ook thans moet worden gezocht hoofdzakelijk in bemoeijingen met opzigt tot de wet van den 13 augustus 1857 (staatsblad no. 103.)

In het personeel der uit de provinciale fondsen bezoldigde ambtenaren is geene verandering gekomen.

Provinciale archieven.

In het afgeloopen jaar is door den archivaris de rangschikking en inventarisatie vervolgd der charters van het tijdvak der grafelijke regering. Eene 7de serie, de beschrijving bevattende van 350 stukken, is overgelegd, en deze vormt weder een op zich zelf staand chronologisch geheel.

De provinciale bibliotheek kreeg eene niet onaanzienlijke uitbreiding; hare inrigting kan men als voltooid rekenen.

Van vele zijden werden boek- of plaatwerken en kaarten ontvangen, het zij ten geschenke, het zij in ruil of in bruikleen; waardoor met het aangekochte de boekerij eene vermeerdering van ruim 1000 boekwerken, in 1800 boekdeelen vervat, ondervond. Daarvan werden verkregen: ten geschenke 208 boekwerken of 450 boekdeelen, in bruikleen 610 boekwerken of 964 boekdeelen, in ruil 4 boekwerken of 36 boekdeelen, bij aankoop 187 boekwerken of 370 boekdeelen, te zamen 1009 boekwerken of 1820 boekdeelen; behalve kaarten, portretten en prenten.

Ook uit het buitenland werden geschenken ontvangen; onder anderen van den heer gouverneur van West-Vlaanderen; terwijl men niet onvermeld wil laten dat de baron van Heemstra, bij zijn vertrek naar 's Gravenhage, een tachtigtal boekwerken, in ruim 100 boekdeelen vervat, als geschenk voor de bibliotheek achterliet, die met dankbaarheid werden aanvaard.

Voorts werd eene portefeuille, houdende eene allerbelangrijkste verzameling van portretten van nederlandsche vorsten, krijgs- en staatslieden en geleerden, door jhr. mr. Paspoort van Grijpskerke aan de provincie ten geschenke gezonden.

In bruikleen werden verkregen twee belangrijke verzamelingen. De eerste bestaat in eene verzameling van geschriften van zeeuwsche geneeskunstoefenaren, of betrekkelijk den natuur- en geneeskundigen staat van Zeeland, sedert jaren door de Vereeniging van genees- en heelkundigen in Zeeland bijeengebragt en in bruikleen aangeboden. Aan deze verzameling, die 403 nummers telt, en die voor de geschiedenis van Zeeland, in natuur-, genees- en letterkundig opzigt, van belang mag worden geacht, werd eene afzonderlijke plaats onder de rubriek Zeeland gegeven. De andere in bruikleen ontvangen verzameling is zamengesteld uit de niet onbelangrijke boekerij van de Maatschappij tot bevordering van landbouw en veeteelt in dit gewest, aangevuld uit die van de ontbonden Commissie van landbouw in Zeeland.

In den loop des jaars werd zij door 184 personen bezocht, waarvan 137 zich, ter plaatse, met geschied- of letterkundige nasporingen bezig hielden. Bovendien werden aan 126 personen 282 boekdeelen ter leen uitgegeven, die geregeld, binnen den bij het reglement bepaalden tijd, werden terug bezorgd.

Financien der provincie.

Van de f 52,000 bij de staatsbegrooting voor 1860 toegestaan voor kosten van het provinciaal rijksbestuur in Zeeland, werd f 3148,75 minder uitgegeven. Voor 1861 is f 53,800 toegestaan.

Blijkens de goedgekeurde rekening der enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven over 1859, bedragen de ontvangsten f 103,908,69½ en de uitgaven f 87,533,74, en is er overgehouden een voordeelig slot van f 16,374,95½. De inkomsten en even zoo de behoeften van het dienstjaar 1859, waren geraamd op f 104,789,31½; de inkomsten hebben dus f 880,62 minder opgeleverd en de uitgaven f 17,255,57½ minder vereischt, dan waarop zij geraamd waren.

De inkomsten over het dienstjaar 1860 worden geraamd op f 107,827,28½, en de uitgaven op f 99,319,64½, zoo dat er vermoedelijk een batig slot zal zijn van f 8507,64.

Huishouding der gemeenten.

Van vereeniging of splitsing van gemeenten is niets gemeld.

De verkiezingen leverden geen stof tot klagten.

Omtrent de archieven van Goes en Middelburg deelden wij in der tijd de belangrijkste opgaven mede.

Omtrent de begraafplaatsen en plaatselijke geldmiddelen valt niets bijzonders op te merken.

Van de 113 gemeente-rekeningen over 1859 zijn er 111 vóór het einde van 1860 gesloten en vastgesteld; met de rekeningen van de gemeenten Bruinisse en Oost- en West Souburg heeft dit geen plaats kunnen hebben, omdat die ter verbetering zijn moeten worden terug gezonden, en voor het einde des jaars niet waren terug ontvangen.

Behalve de rekeningen van de beide voormelde gemeenten zijn er nog 33 van andere gemeenten ter verbetering of tot nadere toelichting moeten worden terug gezonden, welk getal dat van 1858 met 14 overtreft, en als bewijs kan strekken dat *eene naauwgezette opmaking der rekeningen in sommige* gemeenten nog steeds te wenschen laat.

De uitvoering van de wet op het lager onderwijs heeft tot belangrijke vermeerdering der gemeente-uitgaven geleid; eene verhooging van bestaande of invoering van nieuwe belastingen is, ten gevolge daarvan, in sommige gemeenten onvermijdelijk geweest.

Verhooging van opcenten op de grond- en personele belasting heeft in 6 gemeenten plaats gehad. In 11 gemeenten is het bedrag van den hoofdelijken omslag verhoogd, slechts in 2 gemeenten onderging dat bedrag eene vermindering.

Eene belasting op het gedisteleerd werd in 5, op den wijn in 6 en op het bier in 2 gemeenten ingevoerd.

Alleen te Heille, St. Kruis en IJzendijke bestaat nog geene belasting op het gedisteleerd.

Met betrekking tot de gemeente-eigendommen bevat het verslag mede geene zeer belangrijke bijzonderheden.

Medische policie.

Volgens het verslag der provinciale commissie van geneeskundig onderzoek en toevoorzigt was de gezondheidstoestand in dit gewest over 1860 wederom veel gunstiger dan in 1859, toen hij reeds zulk een voordeelig verschil met 1858 opleverde.

Schier overal in Zeeland heerschten noch voor- noch najaarsepidemien van koorts, waardoor men tevens ontging de uit dien toestand voortspruitende na-ziekten. De meeste voorkomende ziekten waren overigens vrij goedaardig.

Dit jaar mag derhalve onder de meest gezegende voor Zeeland genoemd worden. Het verdient evenwel te worden opgemerkt dat onder eene voortdurende ongunstige weêrsgesteldheid, tevens alle maanden, januarij en december uitgezonderd, kouder zijn geweest dan in de laatste jaren; dat daarenboven door het vochtige weêr de oogst minder voordeelig en niet zonder schadelijke werking op het brood en de aardappelen bevonden is.

De diphtheritis faucium (keelziekte) deed zich ook in deze provincie voor het eerst voor.

Noord- en Zuid-Beveland uitgezonderd, van waar deze ziekte althans niet gemeld is, worden uit alle onderdeelen dezer provincie typhus-gevallen medegedeeld. Hierdoor moet het vermoeden ontstaan, dat de typhus zich meer over Zeeland uitbreidt, dewijl het toch van bekendheid is dat die kwaal hier minder dan elders in ons vaderland werd waargenomen.

Bij dit verslag van de provinciale commissie zijn zeer uitvoerige en zorgvuldig bewerkte tabellen gevoegd.

Aan 3231 personen werd de kunstbewerking der vaccine verrigt (tegen 3994 in 1859) waarvan 2292 gratis.

Het vee was over het algemeen vrij gezond.

Nationale militie en schutterijen.

Er werden, om aan de loting deel te nemen, 1541 jongelingen ingeschreven, zijnde 182 minder dan in 1860.

Van de ingeschrevenen werden aangewezen voor de dienst 822, voor één jaar vrijgesteld 512, finaal vrijgesteld 207 te zamen 1541.

Het gewoon contingent was 477 en buitengewoon 25 man.

De toestand van de schutterijen is bevredigend. Iets bijzonders valt deswege niet te vermelden.

Kerkelijke zaken.

Voor zoo veel ons bekend is, viel ten jare 1860 geene verandering voor in het getal van de erkende kerkelijke gemeenten of parochiën in deze provincie, maar vermeerderde dat van de daarbij dienstdoende leeraars of geestelijken, door het beroepen en in dienst treden van eenen tweeden predikant bij de waalsche gemeente te Middelburg.

De bouw van de tweede kerk bij de nederduitsche hervormde gemeente te Vlissingen werd voortgezet.

Te Hoofdplaat had de stichting der nieuwe roomsch katholieke kerk plaats; die te Kanter (Clinge) werd bijna voltooid; met den bouw van die te Groede werd een aanvang gemaakt; het is ons niet bekend of en in hoe ver deze laatste in 1860 is voltooid geworden. Tot het doen eener geldleening van f 7000 voor den bouw der eerstbedoelde roomsch katholieke kerk, en van f 6000 voor dien te Groede, verleenden wij aan de betrokken raden der kerkfabrieken magtiging.

Ter kennis van gedeputeerde staten kwamen de navolgende opengevallen bemakingen van legaten en gedane schenkingen onder de levenden aan kerken, kerkelijke gemeenten of parochiën, te weten:

Legaten: door wijlen Judith Vendeville, te Colijnsplaat, aan de kerk der hervormde gemeente aldaar, ad f 50, vrij van successieregt; door wijlen Adriana Rentmeester, laatst weduwe van J. L. Huge, te Kwadendamme (Hoedekenskerke), aan de roomsch katholieke kerk aldaar, ad f 50, vrij van successieregt;

Schenkingen: door Carolus van den Daele, een huis en erve, gelegen te Rapenburg (Stoppeldijk), groot 6 roeden, 70 ellen, en twee perceelen bouwland, mede aldaar gelegen, groot 12 roeden, 90 ellen, te zamen geschat op eene waarde van f 1700; om te dienen tot pastorij en tot vestigingsplaats der nieuwe kerk ten behoeve der parochie Stoppeldijk, waarvan wij hiervoren reeds melding maakten.

Tot het aanvaarden dier legaten en schenking hebben de betrokkene kerkbesturen de vereischte magtiging bekomen.

Buitendien werden nog, voor godsdienstige doeleinden, de volgende giften gedaan, als: door jhr. F. C. de Casembroot, ambachtsheer van St. Annaland, aan de hervormde gemeente aldaar, ten behoeve van het kerkgebouw, acht nieuwe ijzeren lichtramen, die echter eerst in het voorjaar van 1861 zouden worden geplaatst; en door den heer J. W. Vader, notaris te Kortgene, bij gelegenheid zijner vijf en twintigjarige echtvereeniging, aan de kerk der hervormde gemeente aldaar een zilveren doopbekken.

Onderwijs, kunsten en wetenschappen.

Uit hetgeen ter kennis van gedeputeerde staten kwam, kan worden afgeleid dat het lager onderwijs, ook in het afgeloopen jaar, weinig of geene verandering heeft ondergaan; dat het, in vergelijking met het daaraan voorafgegane jaar, wel eenigzins vooruitgaande is te noemen, doch dat er nog veel is dat verbetering behoeft en daarvoor vatbaar is, vooral te platten lande; in het bijzonder *wat betreft het onderwijs in de beginselen van* de vormleer, en die van de kennis der natuur en in het zingen; ofschoon volgens het verslag van den schoolopziener in het vierde schooldistrict de beoefening van eerstgemeld vak van onderwijs hem voorkomt in vooruitgang aan te houden en hij het onderwijs in het tweede voor het algemeen goed kan noemen.

Over de daartoe bij de provinciale begrooting voor 1860 alsnog toegestane som van f 1200, is, door het verstrekken van toelagen aan de schoolopzieners ter bevordering van het lager onderwijs, beschikt geworden.

Van de aan de openbare school van minvermogenden te Middelburg van rijkswege verbondene normaallessen is in 1860 door 36 kweekelingen gebruik gemaakt. De districtschoolopziener getuigt dat deze lessen beantwoorden aan het doel harer instelling.

Het getal kweekelingen was in 1860 op elke dier oefenscholen te Zierikzee, Goes en Tholen 10. Op die te Zierikzee en Goes werden *de lessen bovendien door eenen hulp-onderwijzer* bijgewoond.

Ook te Oostburg, IJzendijke en Axel is de opleiding van kweekelingen aan de hoofdonderwijzers opgedragen die daarvoor rijkstoelagen ontvingen.

De regeling van het openbaar lager onderwijs in de gemeenten dezer provincie kan, over het algemeen en met uitzondering van enkele punten in sommige gemeenten, als volbragt worden beschouwd.

De hoofdonderwijzers in de openbare lagere scholen te Wemeldinge en Zaamslag zijn bij Z. M. in beroep gekomen van de besluiten van gedeputeerde staten waarbij zij de bepaling hunner jaarwedden door de gemeenteraden aldaar hebben goedgekeurd, als vermeenende op een hooger bedrag dan het bepaalde aanspraak te hebben. In dit beroep was, met het einde des vorigen jaars, nog geene beslissing gevallen.

Tot dusver wordt in 102 van de 113 gemeenten in deze provincie de bij art. 33 der wet op het lager onderwijs bedoelde bijdrage in de kosten van het lager onderwijs geheven.

Onder dat 102tal bevinden er zich evenwel 15 waar de heffing niet algemeen geschiedt; maar beperkt is voornamelijk tot kinderen van ingezetenen van andere gemeenten, en zulks, wat 2 gemeenten betreft, nadat de bijdrage vroeger ook voor kinderen uit de gemeenten zelven was bepaald.

In de overige 11 gemeenten wordt de bijdrage niet geheven. Hieronder behooren: ééne, waar de heffing aanvankelijk plaats vond, maar later is afgeschaft, voorts de gemeenten, waar in dezen oogenblik nog geene scholen bestaan, zijnde Bommenede, Duivendijke en Heille.

In de bijzondere scholen is weinig verandering voorgevallen.

De commissie, zamengesteld uit den inspecteur en vier schoolopzieners, volgens art. 41 der wet, heeft ten jare 1860 in hare voorjaars-zitting 25, en in hare najaars-zitting 33 personen geëxamineerd.

Een der wethouders van de gemeente *Kerkwerve*, bleef, zoo ver den districts-schoolopziener bekend is, steeds weigeren, de betrekking van lid der plaatselijke schoolcommissie aldaar te aanvaarden.

Te Vlissingen hebben zich twee gevallen voorgedaan waarin het schooltoezigt, krachtens art. 62 der wet, proces-verbaal van overtreding van deze heeft opgemaakt.

In het eene was betrokken een hoofd-onderwijzer die, na herhaalde waarschuwing, voortging met onderwijs te geven in de wiskunde, waartoe hij niet bevoegd was. Het toen tegen hem opgemaakte proces-verbaal is aan de regterlijke autoriteit ter vervolging opgezonden, en heeft ten gevolge gehad dat de straf, door de wet bedreigd, op den betrokken onderwijzer is toegepast.

Het tweede betreft twee personen, broeders, die zonder daartoe bevoegd te zijn, lager onderwijs gaven aan een zeker getal leerlingen, van welk feit mede proces-verbaal opgemaakt en opgezonden is. Deze zaak was echter met het einde des jaars nog aanhangig.

(Wordt vervolgd.)

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.